

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΥΘΗΡΩΝ & ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ 2015

Παναγία Μυρτιδιώτισσα Κυθήρων.

ΑΦΙΕΡΩΣΙΣ

Τό ἐγκόλπιο αὐτό ἑορτολόγιο
τοῦ σωτηρίου ἔτους 2015

ἀ φ ι ε ρ ο ὦ τ α ι
εἰς τὰ

ἱερά Ἐκκλησιαστικά μνημεῖα
Λειβαδίου Κυθίων

(τέως Ἀρχιερατική Περιφέρεια)
ἀνίκοντα

εἰς τήν βυζαντινήν
καί μεταβυζαντινήν περίοδον
μετά τῆς ὀλοψύχου εὐχῆς
πρός τόν Παντοκράτορα
Θεόν καί Κύριον

ὑπέρ τῆς ταχύτερας ἀποκαταστάσεως
ἀναδείξεως καί προβολῆς αὐτῶν.

**Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Σεραφεῖμ
(Ἐνθρόνισις εἰς τὰ Κύθηρα 30.7.2005)**

ΕΝΔΟΜΥΧΕΣ ΕΥΧΕΣ

Ἐγκάρδια καί πατρικά εὐχομαι ἐκ βά-
θους ψυχῆς, ὅπως Κύριος ὁ Θεός ἡμῶν, ὁ
Παντοκράτωρ, Παντοδύναμος, Πάνσοφος,
Πανοικτίρμων, Πανυπερτέλειος καί Παντ-
επίσκοπος, ἀκοιμήτοις πρεσβείαις τῆς Ὑπε-
ρευλογημένης ἐνδόξου Δεσποίνης ἡμῶν Θε-
οτόκου καί Ἐλειπαρθένου Μαρίας τῆς Μυρ-
τιδιωτίσσης καί πάντων τῶν Ἁγίων, προ-
στασίαις δέ τῶν Τιμίων Ἐπουρανίων Δυνά-
μεων Ἀσωμάτων, περιφρουρῆ, περισκέπη
καί περισώξῃ ἅπαντα τόν κόσμον ἐν ἐλέ-
ει καί οἰκτιρμοῖς, ὑψῶν τό κέρας τῶν Ὁρ-
θοδόξων Χριστιανῶν, ἐνισχύων, ἐνθαρρύν-
ων καί ἐνδυναμῶν τόν Ἱερόν Κλήρον καί
τόν φιλόχριστον Λαόν τῆς Θεοσφιρίτου
καί Θεοφρουρήτου Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυ-
θήρων καί Ἀντικυθήρων, ἅπαντα τά ἐγγύς
καί τά μακράν πνευματικά μας τέκνα, τούς
ὁμογενεῖς ἀδελφούς μας Κυθηρίους καί Ἀ-
ντικυθηρίους ἐν Αὐστραλία, Ἀμερικῇ καί
ἀλλαχοῦ καί ἰδιαιτέρως τούς προσφιλεῖς
μας ναυτικούς, τούς ναυτιλλομένους εἰς τάς
ἐγγύς καί μακράν θάλασσας.

Τό νέον σωτήριον ἔτος 2015 ἄς εἶναι
μεστόν θείων εὐλογιῶν καί χαρίτων, πνευ-
ματικῶν καί βιοτικῶν δωρημάτων, χρι-
στιανικῶν ἀρετῶν καί θεϊκῶν ἀντιδόσεων.

Ὁ Μητροπολίτης

† Ὁ Κυθήρων Σεραφεῖμ

Προλεγόμενα

Θεία συνάρσει καί εὐδοκία χαράσσω μέ περισσή χαρά καί εὐφροσύνη τίς προλογικές γραμμές, πού ἀκολουθοῦν, διά τό νέο αὐτό Ἐγκόλπιο Ἐορτολόγιο-Ἀφιέρωμα τοῦ ἔτους 2015 τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Εἶναι ἀφιερωμένο καί ἀφορᾶ εἰς τά ἐκκλησιαστικά μνημεῖα τοῦ Λειβαδίου Κυθήρων καί τῆς τέως Ἀρχιερατικῆς Περιφερείας Λειβαδίου, τά ὅποια ὑπάγονται εἰς τήν βυζαντινήν καί μεταβυζαντινήν περίοδον καί ἀνέρχονται εἰς τρεῖς δεκάδας περίπου.

Οἱ Ναοί τῆς τέως Ἀρχιερατικῆς Περιφερείας Λειβαδίου εἶναι οἱ ἀκόλουθοι:

- **Ἅγιος Γεώργιος** στά Σαμιάδικα (17ος αἰ.)
- **Ἅγιος Κωνσταντῖνος** στά Μαζαρακιάνικα (17ος αἰ.)
- **Ἅγιος Ἀνδρέας** στοῦ Χαρκέα (10ος αἰ.)
- **Ἅγιος Σπυρίδων** στά Μαχαιριωτιάνικα (19ος αἰ.)
- **Παναγία Κοντελετοῦ** (14ος -15ος αἰ.)
- **Ἅγιος Γεώργιος** στίς Καψοχιλάδες (16ος αἰ.)

- **Άγιος Ίωάννης** στή Λικουβάρα (18ος αϊ.)
- **Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος** στὸν Κούτσακα (παλαιὸς Ναός) (16ος αϊ.)
- **Ἀνάληψις τοῦ Χριστοῦ** στὸν Κούτσακα (νέος Ναός) (20ός αϊ.)
- **Ἁγία Τριάδα** στό Λεβουνάρι (18ος αϊ.)
- **Άγιος Γεώργιος** στά Λουραντιάνικα (Κάτω χωρίον) (16 αϊ.)
- **Άγιος Μηνᾶς** στοῦ Φιλιοῦ-σὴν Κεφάλα (16ος αϊ.)
- **Παναγία** Κακή Μέλισσα (17ος -18ος αϊ.)
- **Άγιος Μύρων** στό Κακοπέτρι (17ος αϊ.)
- **Ἁγία Θεοδώρα** στοὺς Κακοβόλους (17ος αϊ.)
- **Παναγία** στά Μελισσοῦργια (17ος αϊ.)
- **Άγιος Ίωάννης ὁ Θεολόγος** στὸν Κάλαμο (18ος αϊ.)
- **Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος** (Πενταρμενᾶς) (1697)
- **Άγιος Μάμας** στό Κατοχώρι (17ος αϊ.)
- **Άγιος Κωνσταντῖνος** στό Κατοχώρι (17ος αϊ.)
- **Άγιος Ίωάννης** στίς Ἄγριολιές (16ος αϊ.)
- **Παναγία Παλιοπυργιώτισσα** (17ος αϊ.)
- **Άγιος Κοσμᾶς** στὸν Κάλαμο (18ος αϊ.)
- **Άγιος Νικήτας** στὸν Κάλαμο (παλαιὸς Ναός) (12ος αϊ.)

- **Ἅγιος Νικήτας** στόν Κάλαμο (νέος Ναός) (20ός αἰ.)
- **Ἅγιος Μύρων** στήν Ἀγγινάρα στά Σαρακί- νικα (12ος αἰ.)
- **Ἁγία Σοφία** στίς Σπηλιές.
- **Παναγία** Ὁδηγήτρια στά Πιθαράκια (17ος αἰ.)
- **Ἅγιος Ἀρτέμιος** Στραποδίου (17ος αἰ.)
- **Ἅγιοι Ἀκίνδουνοι** (17ος αἰ.)
- **Ἁγία Εἰρήνη** Κατουνίου.
- **Εὐαγγελισμός Θεοτόκου** Κατουνίου.

Εἰς τήν κώμην καί τήν περιοχὴ τοῦ Λειβαδίου (τήν τέως Ἀρχιερατική αὐτὴ Περιφέρεια) συναντᾶμε πέντε (5) βυζαντινά ἐκκλησιαστικά κτίσματα, μέ πρωτοκορυφαῖο τόν περιώνυμο **βυζαντινό Ναό τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα (Ἄνω Λειβάδι) τοῦ 10ου αἰώνα** καί τίς περίφημες ἀγιογραφίες διαδοχικῶν ἀγιογραφικῶν στρωμάτων ἀπό τοῦ 10ου ἕως καί τοῦ 17ου αἰώνα μέ πλουσιότατο εἰκονογραφικό διάκοσμο. Τήν ὀνομαστή **βυζαντινὴ ἐκκλησίᾳ τῆς Παναγίας τῆς Κοντελετοῦς** μέ τούς τρεῖς μονόχωρους Ναούς, ἐνοποιημένους ἐσωτερικά, μέ τήν διάνοιξι ἐνδιαμέσων τόξων καί ἐνιαῖο νάρθηκα. **Τόν**

Σωτήρα Χριστό στον Πενταρμενᾶ, πού ἦταν παλαιά Μονή, ἀπό τήν ὁποία σώζεται ἀνάμεσα σέ ἐρείπια μόνο ὁ μικρός μονόκλιτος καμαροσκεπής Ναός μέ ἡμικυκλική κόγχη στό ἅγιο Βῆμα καί ἐξαιρετικές εἰκονογραφίες. **Τόν παλαιό Κοιμητηριακό Ναό τοῦ Ἁγίου Νικήτα Καλάμου**, πού ἀρχιτεκτονικά ἀνήκει στόν γνωστό Κυθηραϊκό τύπο (τετράγωνος μέ ἡμισφαιρικό θόλο), πού χρονολογεῖται γύρω στόν 12ο αἰώνα. Καί ἀκόμη **τόν Ἅγιο Μύρωνα στήν Ἀγγινάρα στά Σαρακίника**, τόν μικρό αὐτό Ναό τοῦ 12ου αἰώνα μέ τίς σπουδαῖες τοιχογραφίες τοῦ Παντοκράτορα καί ὠρισμένων στρατιωτικῶν ἁγίων, πού χρονολογοῦνται τόν 13ο αἰώνα.

Καί μετά ἀπό αὐτούς τούς μνημειώδεις περισπούδαστους βυζαντινοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς καί **τόν σπηλαιώδη Ἱερό Ναό Ἁγίας Σοφίας Καλάμου** ὁ φιλίστωρ καί φιλοκαλικός περιηγητής ἐντυπωσιάζεται καί θαυμάζει καί τά ὑπόλοιπα προαναφερθέντα μεταβυζαντινά μνημεῖα. Ἀνάμεσα εἰς αὐτά διακρίνονται: ὁ **Ἅγιος Γεώργιος στά Λουραντιάνικα**, ἡ **Παναγία στήν Κακή Μέλισσα**, ὁ **Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος στόν Κάλαμο**, ὁ **Ἅγιος Ἰωάννης στίς**

Ἄγριολίες, ἡ Παναγία ἡ Παλιοपुरγιώτισσα, ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς στὸν Κάλαμο, ἡ Παναγία ἡ Ὁδηγήτρια στὰ Πιθαράκια τοῦ Καλάμου, ὁ Ἅγιος Ἀρτέμιος Στραποδίου, ὁ Ἅγιος Μηνᾶς στὴν Κεφάλαι κ.ἄ.

Ἔτσι, μὲ τὸ ἐφετινὸ Ἐγκόλπιο Ἡμερολόγιο τοῦ 2015 ἀναδεικνύεται σὺν Θεῷ μία ἀκόμη λίαν ἀξιόλογη καὶ ἐνδιαφέρουσα συστάδα βυζαντινῶν καὶ μεταβυζαντινῶν μνημείων, ἡ ὁποία μὲ ὅλες τίς προηγούμενες **(τοῦ Κάστρου τῆς Χώρας Κυθήρων, τοῦ Μέσα Βούργου, τοῦ Ἀνοικτοῦ Βούργου, τῆς Κάτω Χώρας τοῦ Μυλοποτάμου, τῆς Παληόχωρας, τοῦ Ποταμοῦ καὶ τῆς περιοχῆς τῶν Μητάτων)**, ἀλλὰ καὶ ὅσες θὰ ἀκολουθήσουν, ἐάν στέρξη καὶ εὐδοκήσῃ ὁ Παντοκράτωρ Κύριος, ἀποτελοῦν τὴν μέγιστη καὶ ἀνεκτίμητη πνευματικὴ περιουσία τῆς Κυθηραϊκῆς μας νήσου, τοὺς πολύτιμους καὶ βαρύτιμους ἱστορικούς καὶ ἀρχαιολογικούς θησαυροὺς της, τὴν ζωντανὴ ἱστορία καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴ τῆς παράδοσι καὶ κληρονομιά.

Εἰς αὐτὸν τὸν θρησκευτικὸ-πολιτιστικὸ τομέα ἀξίζει καὶ ἐπιβάλλεται ὅλοι νὰ στρέψωμε

τά βλέμματα καί τήν προσοχή μας: κρατικοί παράγοντες μέ τό ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο (ΥΠ.ΠΟ), Ἱερά Μητρόπολις, Τοπική Αὐτοδιοίκησης, Πολιτιστικοί φορεῖς καί Σύλλογοι, Κυθηραϊκές Ἀδελφότητες καί Σωματεῖα τῆς ὁμογένειας, φιλοπάτριδες ἐπιχειρηματίες κ.λπ. μέ βασικό καί ἐπίμονο στόχο τήν διάσωση, προβολή καί ἀνάδειξη τῶν ἀρχαιολογικῆς ἀξίας καί σημασίας περισπουδάστων ἐκκλησιαστικῶν, ἐν προκειμένῳ, μνημείων καί κειμηλίων.

Καί νά ἐπαναλάβω διά μίαν ἀκόμη φοράν ὅτι θά εἶναι ἀπέραντη καί ἀπερίγραπτη ἡ χαρά καί ἡ εὐφροσύνη τῆς καρδίας μου, ἐάν σύν τῷ χρόνῳ περισωθοῦν, ἀποκατασταθοῦν καί προβληθοῦν δεόντως ὅλα τά βυζαντινά καί μεταβυζαντινά μνημεῖα τῆς Θεοσώστου Μητροπολιτικῆς μας Ἐπαρχίας Κυθήρων καί Ἀντικυθήρων.

Τούτου ἔνεκα αἰσθάνομαι τήν ἀνάγκη νά ἐκφράσω τήν βαθειά καί εἰλικρινῆ μου εὐγνωμοσύνη εἰς τήν διακεκριμένην ἐπιστήμονα καί πολύτιμο συνεργάτιδά μας ἐρίτιμη κ. Ἐλένη Χάρου-Κορωναίου, Φιλολόγο καί ἐπιδέξιο ἱστοριοδίφῃ τῆς νήσου μας γιά ὅλες τίς ἐπι-

στημονικές, ιστορικές και αρχαιολογικές
ἔρευνές της καί γιά τά σπουδαῖα ἐπιτεύγματά
της.

Ἐκφράζω τίς ἔνθερμες εὐχαριστίες μου,
διότι μέ τήν ἐνδελεχῆ ἔρευνά της ἀνέσυρε
ὅλα τά λίαν ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα, τά ὅποια
θά ἀναγνώσετε εἰς τό παρόν Ἐγκόλπιο Ἡμε-
ρολόγιο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας.

Διατυπώνω καί αὖθις τήν διάπυρη εὐχή καί
τό ἀνά χειρας Ἐορτολογικό Ἡμερολόγιο νά
ἀποβῆ εὐχρηστο ἐργαλεῖο στά χέρια τῶν προ-
σφιλῶν μας Κυθηρίων καί φιλοκυθηρίων καί νά
συμβάλῃ κατά τά ὡς ἄνω εἰς τήν προσ-πάθεια
διαφυλάξεως, διασώσεως καί ἀναδείξεως τῶν
ἀρχαιολογικῶν αὐτῶν ἐκκλησιαστικῶν θη-
σαυρῶν μας.

Ἐγραφον ἐν Ἀθήναις
τῇ 27ῃ Ἰουνίου τοῦ σωτηρίου ἔτους 2014.

Μετ' ἐγκαρδίων εὐχῶν καί ἀγάπης
Ὁ Μητροπολίτης

† Ὁ Κυθηρῶν Σεραφεῖμ

ΙΕΡΟΙ ΝΑΟΙ ΤΗΣ ΤΕΩΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΛΕΙΒΑΔΙΟΥ

Γράφει η Έλενη Χάρου-Κορωναίου

Άγιος Γεώργιος στά Σαμιάδικα

Τό 1686 νοικοκύρηδες τοῦ Ναοῦ ἦταν ὁ παπα-Ἰωάννης Σάμιος, ὁ παπα-Μιχάλης Σάμιος, ὁ Δημήτριος, Παναγιώτης καί Γεώργιος Σάμιος. Τό 1718 ὁ παπα-Ἰωάννης Σάμιος ποτέ Μανόλη στή

διαθήκη του παρακαλεῖ νά τόν θάψουν στόν ἅγιο Γεώργη, στήν ἐκκλησία του, στήν ὁποία ἀφήνει τά βιβλία του καί ἄλλα κινητά καί ἀκίνητα. Στίς ἀπογραφές τοῦ 18ου καί 19ου αἰ. ὁ Ναός ἦταν ἐνορία οἰκογενειῶν μέ τό ἐπώνυμο Σάμιος, ἐνῶ κατά τόν 20ό αἰ. δέν λειτούργησε σάν ἐνορία, ἀλλ' ὡς πα-

ράρτημα. Ὁ Ναός βρίσκεται στό Πάνω Λειβάδι εἶναι ἀπλός, μονόχωρος, καμαροσκέπαστος στόν ἀρχιτεκτονικό ρυθμό πού χτίστηκαν οἱ πλείστοι Ναοί στά Κύθηρα.

Ἅγιος Κωνσταντῖνος στά Μαζαρακιάνικα

Ἀνήκε στήν οἰκογένεια Κασιμάτη καί ἀναφέρεται σέ διαθήκη τό 1698. Ὁ Ἐφημέριος ὀριζόταν ἀπό τήν οἰκογένεια Κασιμάτη καί ἡ ἀμοιβή του ἐτησίως ἦταν 6 μουζούρια σμιγάδι. Τό 1770 ὁ Ἰωάννης Κασιμάτης ποτέ Μηνᾶ Λαγοῦ ἔχει δικαιώματα. Τό 18ο καί 19ο αἰ, λειτούργησε σάν ἐνορία μέ ἐνοριῖτες πού εἶχαν τό ἐπώνυμο Φατσέας-Μαζαράκης οἱ περισσότεροι. Τό Μάιο τό πανηγύρι

τοῦ ἁγίου Κων/νου ἦταν ἀπό τά γραφικότερα στά Κύθηρα. Συνδυάζονταν καί ἡ ζωοπανήγυρις στόν περιβάλλοντα χώρο. Ὁ Ναός εἶναι μονόχωρος καμαροσκέπαστος.

Ἅγιος Ἀνδρέας στοῦ Χαρκέα

Ὁ Ναός εἶναι ὁ παλαιότερος στό Λειβάδι χτισμένος στό κέντρο τοῦ συνοικισμού τοῦ Ἐπάνω Λειβαδίου. Εἶναι ἀπό τά σπουδαιότερα Βυζαντινά μνημεῖα τῶν Κυθήρων καί ἔχει διαδοχικά στρώματα ζωγραφικῆς ἀπό τό 10ο μέχρι τό 17ο αἰ. Κατά καιρούς ἔγιναν ἐκτεταμένες ἐργασίες συντήρησης, στερέωσης καί μία σειρά ἀποτοιχίσεων ἀπό ὀρισμένα τμήματα τοῦ Ναοῦ. Σημαντικότερες ἦταν οἱ ἀποτοιχίσεις τοῦ στρώματος ζωγραφικῆς τοῦ 11ου καί τοῦ 13ου αἰ. Ἀπό ἀρχαϊκές πηγές γνωρίζομε ὅτι ὁ Ναός ἀνήκε στήν οἰκογένεια Μεγαλοοικονόμου πού ἤρθε στά Κύθηρα ἀπό τήν Πελοπόννησο μετά τήν ἄλωση τοῦ Μυστρά τό 1461. Μεταξύ τῶν κτητόρων ἀναφέρεται καί κάποιος Μιχάλης Λευτέρης-Χαρκέας. Ἀνάμεσα στίς τοιχογραφίες εἶναι μία γυναικεία μορφή ἀπό τήν οἰκογένεια τῶν κτητόρων μέ ἀφιερωματική ἐπιγραφή «ΜΝΗΣΤΗΤΗ Κ(ΥΡΙ)Ε ΤΗΝ ΨΥΧΗΝ (ΤΗΣ) ΚΕΚΙΜΗΜΕΝΗΣ ΔΟΥΛΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΡΕΛΙΑΣ ΜΕΓΑΛΟΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΑΣ ΥΣ ΑΦΕΣΗΝ ΑΜΑΡΤΗΟΝ»

Ὁ Ναός χτίστηκε σέ διάφορες φάσεις. Στή σημερινή του μορφή εἶναι σταυροειδῆς ἐγγεγραμμένος μέ τροῦλο καί μέ μεταγενέστερο νάρθηκα. Ἴσως νά πέρασε ἀπό 5 διαδοχικές οἰκοδομικές φάσεις, δηλαδή τό ἀρχικό κτίσμα νά ἦταν μόνωχορο Κυθηραϊκοῦ ρυθμοῦ μέ τροῦλο, ὅπως ὁ ἅγιος Νίκων καί νά ἔγινε τό 10ο αἰ. Στή συνέχεια ἔγινε σταυροειδῆς ἐγγεγραμμένος μέ τροῦλο.

Κατόπιν ἔγιναν προσθήκες, ἀνακατασκευές, ἐνισχύσεις καί προσθήκη τοῦ Τέμπλου. Τό καμπαναριό προσετέθη στίς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἱ. Τά στρώ-

ματα τῶν τοιχογραφιῶν διακρίνονται σέ βυζαντινά καί μεταβυζαντινά. Μερικές ἀπό τίς ἀποτοιχισμένες τοιχογραφίες ἐκτίθενται στό Βυζαντινό Μουσεῖο Λειβαδίου. Οἱ βυζαντινές τοιχογραφίες ἀνήκουν στό 10ο-13ο αἱ. καί οἱ μεταβυζαντινές στό 16ο-17ο αἱ. Ὁ εἰκονογραφικός διάκοσμος εἶναι πλουσιότατος. Ἡ καλύτερα διατηρούμενη παράσταση εἶναι ἡ Ἀνάληψη στήν καμάρα τοῦ Ἱεροῦ Βήματος. Τό 1729 ὁ παπα Παῦλος Μεγαλοκονόμος ποτέ Γιάννη Καρδαρά ἀφήνει μέ τή διαθήκη του στόν Ἅγιο Ἀνδρέα, στήν ἐκκλησία του, βιβλία χωράφια κ.ἄ. (51, φιλιτζα, φ. 121). Τό 1762 ἀδελφοί καί νοικοκυροί τοῦ ἁγίου Ἀνδρέα εἶναι ὁ

Μανώλης Μεγαλοκονόμος του Παύλου, ὁ Σάββας Μεγαλοκονόμος του Φραγκιά, ὁ Φραγκίσκος Μεγαλοκονόμος του κάπο-Γιώργη, Γιώργης Μεγαλοκονόμος του παπα Σπηλιότη καί Μιχάλης Λευθέρης του Ἀναστάση (63, β. 2, φ43 καί 96ρ). Ὁ Ναός λειτούργησε σάν ἐνοριακός κατά τό 18ο καί 19ο αἰ. οἰκογενειῶν μέ τό ἐπώνυμο Μεγαλοκονόμος-Μπουκῆς οἱ περισσότερες. Τήν τελευταία δεκαετία ἔγιναν ἐργασίες συντηρήσεως στό δάπεδο κ.ἄ. καί ἀναμένεται ἡ ἔγκρισις ἀπό τήν Ἀρχιολογική Ὑπηρεσία γιά τήν συνέχεια καί ὀλοκλήρωσή τους.

Ἅγιος Σπυρίδωνας στά Μαχαιριωτιάνικα

Βρίσκεται στό Πάνω Λειβάδι καί ἀνήκε στήν οἰκογένεια Μαχαιριώτη. Ὁ Ναός εἶναι ἀπλός, μο-

νόχωρος, καμαροσκέπαστος καί εἶναι συνδεδεμένος μέ τόν τελευταῖο Κυθήριο Ἐπίσκοπο Κυθήρων Εὐγένιο Μαχαιριώτη, γιά τόν ὁποῖο ἦταν

ἀνέκαθεν προσφιλής προορισμός, ἡσυχαστήριο καί τόπος πνευματικοῦ ἀνεφοδιασμοῦ. Μάλιστα σ' αὐτό τό Ναό ἐτέλεσε καί χειροτονίες Ἱερῶν. Ἀνάμεσα στίς εἰκόνες τοῦ Τέμπλου εἶναι καί ἡ εἰκόνα τῆς ἁγίας Εὐγενίας, μοναδική στά Κύθηρα, πιθανόν ἀφιέρωμα λόγω τῆς σχέσης μέ τό ὄνομα τοῦ κτήτορος Ἐπισκόπου Εὐγενίου.

Παναγία Κοντελετοῦ

Στή σημερινή μορφή του τό μνημεῖο ἀποτελεῖται ἀπό 3 μονόχωρους Ναούς μέ ἐνιαῖο νάρθηκα. Ὁ βόρειος Ναός ἦταν ἀφιερωμένος στόν ἅγιο Νικόλαο καί ἀνήκε στήν οἰκογένεια Μπαροβιέρη. Ὁ μεσαῖος Ναός ἦταν ἀφιερωμένος ἀρχικά στόν Τίμιο Σταυρό καί κατόπιν στή Θεοτόκο Κοντελετοῦ πού ἀνήκε στήν οἰκογένεια Φάναρη. Ὁ νότιος Ναός ἦταν ἀφιερωμένος στόν ἅγιο Γιώργη τόν Ἄρφανό, ὁ ὁποῖος ἀρχικά ἀνήκε στήν οἰκογένεια Ἄρφανοῦ καί κατόπιν στήν οἰκογένεια Χριστοφόρου. Ὁ Ναός ὑπῆρχε τό 15ο αἰ., ὅπως συμπεραίνομε ἀπό τίς τοιχογραφίες τοῦ νάρθηκα πού εἶναι παλαιότερες καί πέρασε ἀπό διάφορες οἰκοδομικές φάσεις. Στήν πρώτη του μορφή ἦταν ἕνας μονόχωρος καμαροσκέπαστος Ναός μέ 3 τυφλά ἀψιδώματα, ἕνας ἀρχιτεκτονικός τύπος πολύ συνηθισμένος στά Κύθηρα. Κατόπιν προστέθηκε ὁ νάρθηκας, ὁ ὁποῖος ἀγιογραφήθηκε. Καί ἔπειτα προστέθηκαν στή βόρεια καί στή νότια πλευρά ἄλλοι δύο μονόχωροι Ναοί.

Στήν 4η φάση ὁ Βασίλειος Χριστόφορος, τό 1531, ἐνοποίησε τό συγκρότημα τῶν 3 Ναῶν ἀνοίγοντας ἐνδιάμεσα τόξα. Σέ διαθήκη τοῦ 1816 ἀναφέρονται 5 βήματα. Πλήν τῶν 4 πού ἀναφέρθηκαν, προστέθηκε καί βῆμα τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἡ

στέγη ἀρχικά ἦταν μέ σχιστόπλακες πού ἀργότερα ἀντικαταστάθηκαν μέ κεραμίδια. Ὁ Ναός ἐπί Βενετοκρατίας ὀργανώθηκε σέ ἀδελφότητα, ἡ ὁποία μαρτυρεῖται τό 1576, ὅταν συνάχθηκαν οἱ ἀδελφοί γιά νά ἐκλέξουν Ἐφημέριο καί γαστάλδο (ἐπίτροπο). Ἡ σωζόμενη μαρέγολα τοῦ Ναοῦ, δηλ. ὁ καταστατικός χάρτης τῆς ἀδελφότητας σέ δύο βιβλία χειρόγραφα, χρονολογεῖται τό 1744, ὅταν ἡ ἀδελφότητα ζήτησε ἀπό τίς Βενετικές ἀρχές ἕνα νέο καταστατικό, διότι τά παλαιά ἔγγραφα εἶχαν χαθεῖ. Ἡ ἀδελφότητα τηροῦσε βιβλίο ἐσόδων καί ἐξόδων καί ἡ συνάθροιση τῶν ἀδελφῶν ἐξέλεγε τόν Ἐφημέριο, τούς ἐπιτρόπους

καί τό γραμματικό. Στή μαρέγολα τῆς Κοντελετοῦς περιλαμβάνεται καί τό κτηματολόγιο τῆς ἀδελφότητος, ὁ πυρήνας τοῦ ὁποίου ἦταν ἡ δωρεά τοῦ Βασίλη Χριστόφορου. Ἐργότερα προστέθηκαν καί ἄλλες δωρεές ἀδελφῶν καί ἔτσι ὁ Ναός ἀπέκτησε μεγάλη κτηματική περιουσία, ἡ ὁποία δέν φορολογεῖτο, ὅπως καί ὅλα τά ἐκκλησιαστικά κτήματα. Ἡ ἐνορία τῆς Κοντελετοῦς, ὅπως φαίνεται ἀπό τίς ἀπογραφές τοῦ πληθυσμοῦ, λειτούργησε καθ' ὅλη τή διάρκεια τοῦ 18ου, 19ου καί 20οῦ αἰ. καί λειτουργεῖ μέχρι σήμερα σάν ἐνοριακός Ναός τοῦ Ἐπάνω Λειβαδίου. Βέβαια ἡ ἀδελφότητα σιγά-σιγά παρήκμασε καί διελύθη.

Ἅγιος Γεώργιος στίς Καψοχιλάδες

Ὁ Ναός ἀναφέρεται τό 1593. Σέ διαθήκη τοῦ 1716 ἀναφέρεται ἰδιοκτήτης ὁ Τζώρτζης Δουρέν-

τες ποτέ αφέντη Τζαν Φρατζέσκο και ὁ ἀνιψιός του Δράκος Δουρέντες τοῦ Μανέα. Τό 1717 ἀναθέτουν στόν οἰκονόμο Ἰωαννίκιο Βενέρη τήν ἐφημερία ἐφ' ὄρου ζωῆς.

Ἅγιος Ἰωάννης στή Λικουβάρια

Ναός ιδιόκτητος τῶν οἰκογενειῶν Καλλίγερου-Βρανᾶ καί Καλλίγερου-Λιβανᾶ. Τό 1731 ὁ Νικολός Καλλίγερος-Βρανᾶς μέ τή διαθήκη του ἀφήνει ἕνα ἀμπέλι στόν ἅγιο Γιάννη καί ἀναφέρει πῶς ἔχει τό *jus patronato*. Τό 1864 ὁ Ἡγούμενος τῶν Μυρτιδιῶν Ἀγαθάγγελος Καλλίγερος-

Β ρ α ν ᾶ ς
εἶναι ιδιοκτήτης τοῦ Ναοῦ κατά τό ἡμῖς. Ὁ Ναός εἶναι στό Κάτω Λειβάδι δίπλα στό ἀρχοντικό τῆς οἰκογενείας Καλλίγερου-Βρανᾶ.

Σωτήρας στόν Κούτσακα (Παλιός Ναός)

Στή διαθήκη τοῦ παπα-Μάρκου Τζάννε, πνευματικοῦ, μέ χρονολογία 10 Δεκεμβρίου 1565 ἀναφέρεται ὁ Ναός τοῦ Σωτήρα στό Λειβάδι, στόν Κούτσακα, τό Μοναστήρι τό ὁποῖο ἀνήκει στόν παπα-Μᾶρκο. Εἶναι ἡ παλαιότερη μέχρι στιγμῆς μαρτυρία γιά τό Ναό. Ὁ παπα-Μᾶρκος μοίρασε τήν περιουσία του στά παιδιά του καί στό Ναό τοῦ Σωτήρα. Ἐκτός ἀπό τά ἀκίνητα ἀφιερώνει στό Ναό καί τά λειτουργικά βιβλία του. Κατά τήν παράδοση ὁ Ναός χτίστηκε σέ οἰκόπεδο πού δώρισε ἕνας Τζάννης πού ἦταν κουτσός, γι' αὐτό ὀνομάστηκε Κούτσακας. Στήν πορεία τῶν αἰῶνων ἡ οἰκογένεια Τζάννε διατήρησε τήν κυριότητα. Γύρω στά 1738 ξέσπασε κρίση, ἡ ὁποία κατέληξε στά κριτήρια τῆς ἐποχῆς, διότι οἱ λαϊκοί ἀπό τοὺς νοικοκυραῖους τοῦ Ναοῦ ἀμφισβήτησαν ἀπό τόν παπα Γιώργη Τζάννε ποτέ Γιάννη τό δικαίωμα νά συμμετέχει στό γιούς πατρονάτο. Ἡ ὑπόθεση ἔφτασε μέχρι τό Βενετό Προβλεπτή καί ὁ ἱερέας ἐδικαιώθη. Τό 1739 ὁ παπα-Γιώργης μαζί μέ τοὺς λαϊκοὺς ἐκκλησίαρχους ὑπογράφουν τόν πάτο βολοντάριο, δηλ. μία συμφωνία, σύμφωνα μέ τήν ὁποία ὁ Ναός εἶναι δύο μερτικά. Τό ἕνα μερτικό ἔχει ὁ ἱερέας καί τό δεύτερο οἱ λαϊκοί. Τό 1825 οἱ ἐκκλησίαρχοι καί νοικοκυραῖοι Τζάννε βλέποντας ὅτι οἱ ἐκκλησία εἶναι μικρή γιά τό πλῆθος τῶν ἐνοριτῶν καί πεπαλαιωμένη, ἴσως ἐπικίνδυνη νά καταρρεύσει, ἀποφασίζουν νά τήν κατεδαφίσουν καί νά τήν οἰκοδομήσουν ἐξ ἀρχῆς μονό-

χωρη, καμαροσκέπαστη. Στίς απογραφές τοῦ 18ου καί 19ου αἰ. ὁ Σωτήρας ἦταν μία πολυάνθρωπη ἐνορία οἰκογενειῶν μέ τό ἐπώνυμο Τζάννες. Ὁ Ναός ἦταν καθιερωμένος στή Μεταμόρ-

φωση τοῦ Σωτήρος. Γύρω ἀπό τό Σωτήρα γινόταν ἕνα ἀπό τά ὠραιότερα πανηγύρια τοῦ νησιοῦ μας, τήν Τρίτη τῆς Διακαινησίμου μέ τή γύρα τῆς Μυρτιδιώτισσας, τό ὁποῖο διατηρήθηκε μέχρι τή δεκαετία τοῦ 1960. Ὁ Ναός ἀφοῦ ἔπαψε πλέον νά λειτουργῇ, συντηρήθηκε ἀπό τήν 1η Ἐφορεία Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων καί στεγάζει τήν περίφημη Συλλογή Ἔργων Βυζαντινῆς καί Μεταβυζαντινῆς Τέχνης τῶν Κυθήρων.

Σωτήρας στόν Κούτσακα (Νέος Ναός)

Κατά τόν 20ό αἰ. ἡ ἐνορία τοῦ Σωτήρα ἀριθμοῦσε περίπου 50 οἰκογένειες. Οἱ ἀύξημένες ἀνά-

γκες τῆς ἐνορίας ὀδήγησαν τούς ἐνορίτες νά χτίσουν νέο μεγαλοπρεπῆ Ναό δίπλα στόν παλαιό σέ ἀρχιτεκτονικό ρυθμό πού εἰσήχθη τόν 20ό αἰ. στά Κύθηρα καί δέν ἔχει σχέση μέ τήν ἀρχιτεκτονική παράδοση τῶν Κυθῆρων. Ὁ νέος Ναός, σταυρο-

ειδῆς ἐγγεγραμμένος μέ τροῦλο, καθιερώθηκε στήν Ἀνάληψη τοῦ Σωτῆρος. τό οἰκόπεδο παραχωρήθηκε ἀπό τό Νικόλαο Μόρμορη, ὁ ὁποῖος εἶχε περιουσία γύρω ἀπό τό Ναό καί ἀναφέρεται μεταξύ τῶν ἀδελφῶν τοῦ παλαιοῦ Ναοῦ. Γιά τό χτίσιμο τοῦ νέου Ναοῦ δούλεψαν πολύ μέ προ-

σωπική εργασία οί ένορίτες καί γιά νά έξοικονομηθούν τά χρήματα πούλήθηκαν περιουσιακά στοιχεία του παλαιού Ναού. Ο θεμέλιος λίθος τοποθετήθηκε τό 1932 καί ό Ναός έγκαινιάστηκε τό 1940 από τόν Μητροπολίτη Γυθείου-Οιτύλου καί Κυθήρων Προκόπιο Καλλιοντζή. Μέχρι σήμερα έξακολουθεί νά λειτουργεί σάν Ένοριακός Ναός του Κάτω Λειβαδίου.

Έγία Ειρήνη στό Κατούνι

Είς τήν ακολουθία τής άγίας (έκδοση 1890) αναγράφεται ή έξής αφιέρωση: ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ ΤΩ ΙΕΡΩ ΝΑΩ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΕΝ ΚΑΤΟΥΝΙΩ ΚΤΙΣΘΕΝΤΙ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1181 ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΘΕΝΤΙ ΔΕ ΕΝ ΕΤΕΙ 1889. Είς τήν πρόσοψη του Ναού ύπάρχει έντοιχισμένη ή έξής άναμνηστική έπιγραφή: ΑΝΩΚΟΔΟΜΗΘΗ ΔΑΠΑΝΑΙΣ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΚΑΙ ΕΝΟΡΙΤΩΝ ΤΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Ν. ΚΑΣΙΜΑΤΗ ΕΝ ΕΤΕΙ 1889. Έπό αυτές τίς γραπτές μαρτυρίες καί άπό τήν προφορική παράδοση φαίνεται ότι ή άγία Ειρήνη ήταν βυζαντινό κτίσμα άρχικά καί τό 1889 χτίστηκε ό ύπάρχων Ναός μέ έράνους στήν Αίγυπτο καί στήν Ελλάδα, στους όποίους πρωτοστάτησε ό Παναγιώτης Κασιμάτης-Ξερός. Η παράδοση λέει ότι τόν έχτισαν οί φημισμένοι μαστόροι άπό τά Ντουριάνικα. Ο Ναός είναι μονόχωρος, καμαροσκέπαστος, ευρύ-

χωρος, αντιπροσωπευτικό δείγμα του ἀρχιτεκτονικοῦ ρυθμοῦ πού ἐπικράτησε στά Κύθηρα. Τό περικαλλές μαρμάρινο Τέμπλο εἶναι ἔργο τοῦ Τηνίου καλλιτέχνη Γεωργίου Καπαριά τό 1904. Τό 1732 νοικοκύρηδες τοῦ Ναοῦ ἦταν ὁ Πέτρος Σεμιτέκολος τοῦ παπαῖ καί ὁ Γιάννης Σεμιτέκολος ποτέ Σταμάτη. Κάτω ἀπό τό παράθυρο τοῦ Ἱεροῦ Βήματος ἦταν τό «ἀγιοθέριδον», ἕνα μικρό ἀνοιγ-

μα, από τό όποιο περνούσαν τά άρρωστα παιδάκια. Ό Ίερέας διάβαζε στό παιδί μέσα στό Ναό τούς έξορκισμούς, τό έμπαζε από τήν Όραιά Πύλη μέσα στό Άγιο Βήμα και κατόπιν τό περνούσε μέσα από τό άγιοθέριδον. Τό 18ο και 19ο αι. λειτούργησε σαν ένορία μέ 20 περίπου οικογένειες ένοριτών μέ τό έπωνυμο Σεμιτέκολος, Καλλίγερος-Κουρμουλής, Κασιμάτης, Βάρδας. Περί τό 1920 μέ τή συρρίκνωση των ένοριών αριθμοϋσε 50 οικογένειες ένοριτών και μέχρι σήμερα έξακολουθει νά λειτουργεί σαν ένορία. Όλόκληρος ό Ναός κοσμεΐται από ύπέροχες σύγχρονες βυζαντινές τοιχογραφίες.

Παναγία Ευαγγελίστρια στό Κατούνι

Ό Ναός είναι καθιερωμένος στον Ευαγγελισμό. Χτίστηκε περί τό 1659 επί άρχιερατείας Νε-

κταρίου Βενιέρη σέ οικόπεδο τῆς οικογένειας Σεμιτέκολο μέ ἔξοδα τοῦ παπα-Μανώλη Σεμιτέκολο, γιοῦ τοῦ παπα-Μάρκου Σεμιτέκολο. Τό 18ο καί 19ο αἰ. λειτούργησε σάν ἐνορία καί κατά τό τέλος τοῦ 19ου αἰ. μερτικάριοι στό Ναό ἦταν οἱ Πέτρος, Φώτης καί Ἱερώνυμος Σεμιτέκολο. Μέχρι σήμερα τόν φροντίζει ἡ οικογένεια τῶν κητόρων καί ἡ πρόσφατη ἀνακαίνισή της ἔγινε ἀπό τούς ἀδελφούς Γεώργιο καί Πέτρο Σεμιτέκολο.

Ἅγιος Ἀντώνης στό Κατούνι

Τό 1728 ὁ Ναός ἀνήκει στό Σταμάτη Σεμιτέκολο τοῦ Ἰωάννου. Ὁ Ναός εἶναι δίχωρος καί ὁ

κυρίως Ναός εἶναι καμαροσκέπαστος, ἐνῶ τό πίσω μέρος τοῦ Ναοῦ στεγάζεται μέ τροῦλο. Ὁ Ναός βρισκόταν κάτω ἀπό τή φροντίδα τῆς οικογένειας τοῦ μεγάλου εὐεργέτη τῶν Κυθήρων Μι-

χαήλ Σεμιτέκολο-Ναπολιτάνου. Σήμερα τή φροντίδα τοῦ Ναοῦ ἔχει ὁ Εὐάγγελος Βάρδας.

Ἅγια Τριάδα στό Λεβουνάρι

Γύρω στά 1753 ἐγκαθίσταται στό Κάτω Λειβάδι ἡ οἰκογένεια τοῦ μαστρο Θανάση Γιαννιώτη, χαλκωματᾶ, μέ καταγωγή ἀπό τά Γιάννενα. Φαίνεται ὅτι ἡ οἰκογένεια ζήτησε νά ἐνορεύεται στήν Παναγία τήν Παλιοπυργιώτισσα, ἀλλά οἱ Κασιμάτηδες πού τήν ὀριζαν, δέν τούς δέχτηκαν, ἐπει-

δή ὑπῆρχε στενότητα χώρου. Ἔτσι ὁ Μανώλης Γιαννιώτης, γιός τοῦ μαστρο-Θανάση ἔχτισε τήν Ἅγια Τριάδα περί τό 1760, ἡ ὁποία τό 18ο καί 19ο αἱ. λειτούργησε σάν ἐνορία μέ ἐνορίτες πού εἶχαν τό ἐπώνυμο Γιαννιώτης. Τό 1766 ὁ κτήτορας ἐκλέγει Ἐφημέριο τόν παπα Νικόλαο Κασιμάτη-Κατσούλη γιά ἓνα χρόνο μέ ἀμοιβή ἓνα τσικίни καί μέ

τήν υποχρέωση ὁ ἱερέας νά ἱερουργῆ ὅλες τίς Κυριακές καί μεγάλες ἑορτές τοῦ χρόνου. Ὁ Ναός, μικρῶν διαστάσεων, μονόχωρος, καμαροσκέπαστος, βρίσκεται στό Κάτω Λειβάδι.

Ἅγιος Γιώργης στά Λουραντιάνικα (Κάτω χωριόν)

Ἀναφέρεται σέ νοταριακό ἔγγραφο τοῦ 1586 καί φαίνεται ὅτι γύρω ἀπό αὐτή τή χρονολογία χτίστηκε ὁ Ναός (70, φίλτζα ,φ.35). Ἰδρυτής καί πρῶτος κτήτωρ τοῦ Ναοῦ εἶναι ὁ Γεράσιμος ἱερο-

μόναχος Λουράντος ἀπό τό Κάτω Χωριόν, ὁ ὁποῖος σύμφωνα μέ τήν ιδιόχειρη διαθήκη του μέ χρονολογία 1612 ἀπουσίαζε στήν Κρήτη 42 χρόνια καί ὅταν ἐπέστρεψε ἔκτισε τό Ναό καί τόν ἀγιογράφησε μέ ἔξοδα δικά του καί τοῦ ἀδελφοῦ του Νικηφόρου. Ὁ Γεράσιμος ἀνήκει στή γνωστή λευϊτική οἰκογένεια Λουράντου καί ἄφησε ὅλη σχεδόν τήν κτηματική περιουσία του στόν ἅγιο

Γιώργη. Μέ τή διαθήκη του ἄφησε τό Ναό στόν ἀνιψιό του παπα-Γιώργη Λουράντο, στόν ὁποῖο ἀναθέτει καί τή φροντίδα τῶν ὑποστατικῶν. Ἐπί αὐτή τήν περιουσία θά ἀμειβεται ὁ Ἐφημέριος καί θά ἐξασφαλίζονται τά ἐξοδα συντήρησης καί καλ-

λωπισμοῦ τοῦ Ναοῦ. Ἐπιθυμία τοῦ ἱδρυτῆ εἶναι ὁ Ναός νά πηγαίνει ἀπό Λουράντο σέ Λουράντο, δεσμεύοντας ἔτσι τήν οἰκογένεια νά ἀναδεικνύει ἕνα τουλάχιστον ἱερέα σέ κάθε γενιά.

Οἱ Ἐφημέριοι ἀπό τήν οἰκογένεια Λουράντου πού ἐφημέρευαν στό Ναό καί τελοῦσαν πανηγυρικά τή γιορτή τοῦ ἁγίου τόν Ἀπρίλιο ἀπό τό 160 μέχρι τόν 20ό εἶναι μέ τή σειρά οἱ ἑξῆς: Γεράσιμος ἱερομόναχος Λουράντος ἀπό τό 1586 περίπου μέχρι τό 1612. Ὁ ἀνιψιός του παπα-Γιώργης Λουράντος ἀπό τό 1612 μέχρι τό 1650. Ὁ ἱερομόναχος Ἰωακείμ-Ἰωαννίκιος Λουράντος ἐφημέρευε 60 χρόνια (1650-1710) Ὁ ἀνιψιός του, ὁ παπα-

Γιάννης Λουράντος παρέδωσε στό γιό του παπα-Δημήτρη Λουράντο. Ἡ ἱερατική παράδοση συνεχίζεται μέ τόν ἐγγονό τοῦ παπα Δημήτρη, παπα-Μανώλη Λουράντο. Τόν παπα Μανώλη διεδέχθη τό 1845 ὁ γιός του, ὁ παπα-Ἀνδρέας, ὁ ὁποῖος εἶχε φήμη γιά τήν ἀγιότητά του. Τόν παπα-Ἀνδρέα διεδέχθη ὁ γιός του παπα-Μιχάλης καί αὐτόν διεδέχθη ὁ ἀνιψιός του, ὁ τελευταῖος τῆς σειρᾶς, ὁ παπα-Μανώλης Λουράντος.

Ἅγιος Μινᾶς στοῦ Φιλιουῦ, στήν Κεφάλα

Ἀναφέρεται σέ νοταριακό ἔγγραφο τοῦ 1588. Ἐξωμόνιον μικρῶν διαστάσεων, μονόχωρο, καμαροσκέπαστο, βρίσκεται στήν εὐρύτερη περιοχὴ τοῦ Ἐπάνω Στραποδίου καί εἶναι παρεκκλήσι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Στραποδίου, ἡ ἐπιτροπή τοῦ ὁποίου τό

φροντίζει. Ἡ τελευταία ἀνακαίνιση τοῦ Ναοῦ ἔγινε μέ δαπάνη τοῦ Γεωργίου Χάρου-Βλαστοῦ.

Παναγία Κακή Μέλισσα

Τό 1772 γιούς πατρονοτάριοι τοῦ Ναοῦ ἀναφέρονται οἱ ἀδελφοί Γιώργης, Ἀναστάσης καί Ἀνδρέας, παιδιά τοῦ παπα-Μανώλη Καλλίγερου-Σαλτακούκου. Κατά τήν παράδοση ἦταν γυναικεῖο Μοναστήρι καί κάποτε ἐδέχθη τήν ἐπίθεση πειρατῶν. Ἐνα σμῆνος μελισσῶν πού ἔπεσε

πάνω τους, τούς απομάκρυνε ἔξ οὗ καί ἡ ὄνομασία Κακή Μέλισσα, φράση τήν ὁποία λέγεται ὅτι εἶπε ἕνας ἐκ τῶν πειρατῶν. Ὁ Ναός εἶναι μονόχωρος, καμαροσκέπαστος μέ γυναικωνίτη, μέ 3 μικρά κελλιά στό προαύλιο, ἀρχονταρίκι καί μαγειρεῖο. Τά παλιά χρόνια γινόταν Δεκαπενταύγουστος κάθε χρόνο. Στά νεότερα χρόνια τό συγκρότημα εἶχε παραμεληθεῖ. Ἀνακαινίσθηκε μέ πρωτοβουλία, προσωπική ἐργασία καί πολλές δαπάνες τοῦ Γιαννακοῦ Καλλίγερου. Πιορτάζει στίς 2 Φεβρουαρίου τήν Ὑπαπαντή.

Ἅγιος Μύρων στό Κακοπέτρι

Ἀναφέρεται σέ διαθήκη τό 1680. Εἶναι μονόχωρος, καμαροσκέπαστος καί στήν πορεία τῶν αἰῶνων ἔγιναν ἐπεμβάσεις, ἀνακαινίσεις καί προσθήκες στόν περιβάλλοντα χῶρο. Στήν τελευταία

ἀνακαίνιση τοῦ Ναοῦ κατά τή δεκαετία τοῦ 70 καθώς καί στήν ὀργάνωση τοῦ πανηγυριοῦ κατ' ἔτος πρωτοστάτησε ὁ Γιαννακός Καλλιγερός. Ἐντυπωσιακή εἶναι μία παλιά καμπάνα τοῦ Ναοῦ στό προαύλιο, ἀρίστης ποιότητος μέ προέλευση ἀπό ὄνομαστά χυτήρια τῆς Τεργέστης.

Ἁγία Θεοδώρα στούς Κακόβουλους

Ἀναφέρεται στόν κατάλογο τῶν ἐξωμονίων τοῦ κώδικα τοῦ Ἐπισκόπου Νεκταρίου Βενιέρη τό 1697. Ἀνήκε στήν οἰκογένεια Βενιέρη καί ἀναφέρεται στή διαθήκη τοῦ Νικολάου Βενιέρη τοῦ Δημητρίου τό 1723.

Ἀργότερα περιῆλθε στήν οἰκογένεια Καλούτση, ἡ ὁποία συνῆψε ἐπανειλημμένως συνοικέσια μέ τήν οἰκογένεια Βενιέρη. Σύμφωνα μέ μία παράδοση τοῦ Κυθηραϊκοῦ λαοῦ, μία αὐτοκράτειρα τοῦ Βυζαντίου εἶχε 5 γιούς καί μία κόρη καί ἔχτισε ἰσάριθμους Ναούς στά Κύθηρα στά ὀνόματα τῶν παιδιῶν της. Αὐτοί οἱ Ναοί εἶναι:

Ὁ ἅγιος Νικήτας στόν Κάλαμο, ὁ ἅγιος Δημήτριος στό Ποῦρκο, ὁ ἅγιος Νίκωνας στά Ζαγλανικιάνικα, ὁ ἅγιος Πέτρος στούς Ἐραίους, ὁ Θεολόγος στήν Κομπονάδα καί ἡ ἅγια Θεοδώρα.

Σιγά-σιγά ἡ ἐκκλησιά ἐγκαταλείφθηκε καί γύρω στά 1930 πῆραν τά ἅγια λείψανα. Δύο (2) εἰκόνες τοῦ Ναοῦ βρίσκονται σήμερα στό Ναό τῆς Παναγίας στό Κακοπέτρι.

Ἡ μία εἶναι ἡ εἰκόνα τῆς ὁσίας Θεοδώρας πού γιορτάζει στίς 11 Σεπτεμβρίου, ἐπ' ὀνόματι τῆς ὁποίας τιμᾶται ὁ Ναός καί ἡ ἄλλη εἶναι τῆς Θεοδώρας τῆς Αὐγούστας πού γιορτάζει στίς 11 Φεβρουαρίου. Τελευταία φορά λειτουργήθηκε τό 1927.

Παναγία στά Μελισσοῦργια

Εἶναι στήν περιοχή μεταξύ Λειβαδίου καί Κάλαμου, κοντά στόν περιφερειακό δρόμο πού ὀδηγεῖ στήν παραλία τῆς Φυρῆς Ἄμμου. Ἀναφέρεται σέ συμβόλαιο τοῦ 1692 (Ἰω. Μπελέσης Μάϊος 2, 1692). Τό 1747 ἐκκλησίαρχος τοῦ Ναοῦ ἀναφέρεται ὁ ἐκλαμπρότατος γοβερναδόρος Νικολός Μπαροβιέρης τοῦ ποτέ ἀφέντη Ἀλεβίζε. Τό 1780 τό «νοικοκυρίο» τοῦ Ναοῦ ἔχει ἐφ' ὄρου ζωῆς ὁ παπα-Ἀνδρέας Χαρατζᾶς ποτέ Γιάννη, ὁ ὁποῖος ἀναθέτει γιά 10 χρόνια στόν παπα-Σταυράκη Κασιμάτη-Κατσούλη τή φροντίδα τοῦ Ναοῦ καί τῶν ὑποστατικῶν του καί τήν ὑποχρέωση νά ἱερουργεῖ μία φορά τήν ἐβδομάδα καί τίς μεγάλες γιορ-

τές. Σύμφωνα με μία παλαιά παράδοση πού αναφέρει στά χρονικά του ὁ παπα-Δανιήλ Βαρυπάτης-Χρυσέας μέσα στό Ναό σκοτώθηκαν δύο ἱερεῖς καί ἀπό τότε δέν ξαναλειτουργήθηκε πλέον. Ὁ Ναός εἶναι μονόχωρος, καμαροσκέπαστος, μέ χτιστό Τέμπλο.

Θεολόγος στόν Κάλαμο στί Χαμιλί (Καλαμίτσι-Κομπονάδα)

Ὁ Ναός ἀναφέρεται στόν κώδικα τοῦ Ἐπισκόπου Νεκταρίου Βενιέρη τό 1697 καί ἀρχιτεκτονικά ἀνήκει στό γνωστό Κυθηραϊκό τύπο τοῦ τετράγωνου Ναοῦ μέ ἡμισφαιρικό θόλο. Λόγω τῆς ἀπομακρυσμένης τοποθεσίας, στήν ὁποία ἔχει χτιστεῖ καί λόγω τῆς γειννίασης μέ τή θάλασσα στά ἀνατολικά παράλια τοῦ νησιοῦ, ἡ κατασκευή

τοῦ Ναοῦ ἔχει ἀμυντικό χαρακτήρα. Ἐτσι ἐκτός ἀπό τή θύρα τοῦ Ναοῦ δέν ὑπάρχει ἄλλο ἄνοιγμα καί τόν τροῦλο τοῦ Ναοῦ περιβάλλει ὑψηλό καί ἰσχυρό στηθαῖο, σάν ἔπαλξη. Ἡ ἄνοδος σ' αὐτό τό παρατηρητήριο γινόταν μέ κινητή ξύλινη κλίμακα ἀπό τό ἐσωτερικό τοῦ Ναοῦ. Κάτω ἀπό τό ἐπί-

χρυσμα υπάρχουν τοιχογραφίες. Ἐνῆκε στήν οἰκογένεια Δαρυμάρου (117, β 2, σελ. 90) (75, β4, φ 9ν). Τό 1858 τόν Ναό ἐξουσιάζει ὁ Ἰάκωβος Μαυρομάτης ποτέ Ζαχαρίου, ὁ ὁποῖος τόν παραχωρεῖ γιά 2 χρόνια πρὸς τόν ἱερέα Μηνᾶ Τζάννε τοῦ Μάρκου ἀπό τό Λειβάδι νά ἱερουργεῖ μία φορά τήν ἐβδομάδα καί νά κάνει καλλιέργειες στό Ναό. Δίπλα ἀπό τόν Ναό υπάρχουν προσκτίσματα γιά τήν ἐξυπηρέτηση τῶν προσκυνητῶν. Χρονολογικά αὐτοί οἱ μονόχωροι τρουλαῖοι Ναοί Κυθηραϊκοῦ τύπου τοποθετοῦνται στό 10ο-11ο αἰῶνα.

Σωτήρας Πενταρμενᾶς

Ἐναφέρεται στόν Κώδικα τοῦ Νεκταρίου τό 1697. Παλαιά Μονή, ἀπό τήν ὁποία σώζεται ἐν μέσῳ ἐρειπίων μόνο ὁ μικρός μονόκλιτος καμαροσκεπής Ναός μέ ἡμικυκλική κόγχη στό ἅγιο Βῆμα καί μία κλίμακα στήν πρόσοψη, μέ τήν ὁποία ἀνέβαιναν στό γυναικωνίτη, ἡ εἴσοδος τοῦ ὁποίου σήμερα εἶναι τειχισμένη. Τό περιθύρωμα τοῦ Ναοῦ εἶναι ἀπό πωρόλιθο καί καταλήγει σέ τόξο. Κάτω ἀπό τό παχύ ἐπίχρυσμα στό ἐσωτερικό τοῦ Ναοῦ ὑπάρχει ζωγραφικός διάκοσμος. Στό χτιστό Τέμπλο ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή· «Ἀνεκενίσθη τό παρῶν τέμπλον καί ἀπόστολοι καί ἡ οἰκόν τοῦ σοτήρος Χριστοῦ ὄλλα κενούρια ὑπό ἐξόδου τοῦ παπα Ἰωάννη ἱερομονάχου Καραβουσάνου ποτέ Γεωργίου 1816 μηνός Μαρτίου πρώτη». Ὁ Καραβουσάνος ἦταν ἱερομόναχος καί

ἐμόνασε σέ κελάκι παραπλεύρως τοῦ Ναοῦ. Ὁ Ναός ἔχει 6 εἰκόνες ἐξαιρετικοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπως ἡ Ἐλεοῦσα καί ἡ Μεγάλη Δέσις. Τό Μονύδριον ἦταν ἀγαπημένος προορισμός καί ἡσυχαστήριο

στήριο τοῦ ἡγουμένου τῶν Μυρτιδίων Ἀγαθάγγελου Καλλίγερου. Κατά τόν 20ό αἰ. εἶχε ἐγκαταλειφθεῖ μέ κίνδυνο νά καταρρεύσει ὀλοσχερῶς. Ἡ νέα ἀνακαίνιση καί ἀποκατάσταση τοῦ Ναοῦ ξεκίνησε μέ πρωτοβουλία τοῦ Ἐφημερίου π. Θεόδωρου Μεγαλοκονόμου.

Ἅγιος Μάμας στό Κατοχώρι-Κόρακα

Μαρτυρεῖται τό 1676 σέ διαθήκη (ἀριθ. 130) τό 1697 στόν κώδικα τοῦ Ἐπισκόπου Κυθήρων Νεκταρίου Βενιέρη. Τό 1781 ὁ Ἰωάννης Σεμιτέκολος-Περίνης ποτέ Σταμάτη μέ τή γυναῖκα του

Φρατζέσκα παραχωροῦν τό νοικοκυρίο καί γιούς πατρονάτο τοῦ Ναοῦ στήν κόρη τους Μαρία. Τό 1804 ἡ Μαρία παραχωρεῖ τόν Ναό, ὁ ὁποῖος εἶναι παμπάλαιος καί θέλει ἐπισκευές, στό Μανώλη Κασιμάτη ποτέ παπα Γιώργη Καραβοκύρη. Ὁ Ναός εἶναι μονόχωρος, καμαροσκέπαστος, μέ χτιστό πώρινο Τέμπλο διακοσμημένο μέ κλαδιά ἀμπέλου καί σταφύλια. Γιορτάζει πανηγυρικά στίς 2 Σεπτεμβρίου.

Ἅγιος Κωνσταντῖνος στό Κατοχώρι

Μονόχωρο, καμαροσκέπαστο ναῦδριο μικρῶν διαστάσεων, ἀναφέρεται στόν κώδικα τοῦ Ἐπισκόπου Νεκταρίου Βενιέρη τό 1697. Ὁ Ναός

είναι κάτω από την επίβλεψη και τη φροντίδα της οικογενείας Κασιμάτη-Πορταλαμίου, και γιορτάζει πανηγυρικά στις 21 Μαΐου.

Ἅγιος Ἰωάννης στις Ἄγριολιές

Μαρτυρεῖται τό 1586 στή διαθήκη τοῦ Κοσμᾶ Λευθέρη. Τό 1753 εἶναι ἀνδρικό Μοναστήρι. Ὁ ἱερομόναχος Γεράσιμος Δαρμάρος ἀνήκει σ' αὐτό καί ἀφιερώνει ἕνα σπίτι στή Χώρα καί τήν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Γερασίμου, τήν ὁποία ἱστόρησε μέ ἔξοδα δικά του καί τήν τοποθέτησε στήν εἴσοδο δεξιά. Σ' αὐτή τήν εἰκόνα ἀφιέρωσε ἕνα καντήλι καί τά εἰσοδήματα ἀπό ἕνα χωράφι γιά νά φωτολογεῖται. Τό 1827 ζῆ ἐκεῖ κοντά ὁ παπα-Ἰωάννης Λευθέρης ποτέ Μανώλη Κοντό καί στή διαθήκη του ἀφήνει τήν ἐκκλησία στό γιό του Παναγιώτη.

Ὁ ὅσιος Ἄνθιμος Κουρούκλης ἀπό τό Ληξούρι τῆς Κεφαλληνίας (1727-1782), ὁ τυφλός ἱεραπόστολος τοῦ Αἰγαίου, πού ἔδρασε κατά τό 18ο αἰ. παράλληλα μέ τό μεγάλο δάσκαλο τοῦ Γένους Ἅγιο Κοσμᾶ τόν Αἰτωλό, πραγματοποίησε 3 ἱε-

ραποστολικές περιοδεῖες στά νησιά τοῦ Αἰγαίου, ὅπου ἴδρυσε, ἤ ἀνακαίνισε καί ἀναδιοργάνωσε Μονές. Στά Κύθηρα ἦρθε τό 1773, ὅπου μόνασε γιά κάποιο διάστημα στόν Ἅγιο Ἰωάννη στίς Ἀγριολίες. Φαίνεται ὅτι ὁ Ἄνθιμος ἀναδιοργάνωσε, ἀνακαίνισε τή Μονή καί πρόσθεσε, ὡς Κεφαλλήν, βῆμα τοῦ ἁγίου Γερασίμου. Ἔτσι ὁ ὄσιος Ἄνθιμος θεωρεῖται ὁ νέος κτήτωρ τῆς Μονῆς καί κάθε χρόνο γιορτάζεται ἡ μνήμη του ἐκεῖ στίς 4 Σεπτεμβρίου. Τό 1783 Ἡγούμενος ἀναφέρεται ὁ παπα Ἄντωνιος Λευθέρης καί μέχρι σήμερα τό ὄνομα τῆς οἰκογένειας Λευθέρη εἶναι συνδεδεμένο μέ αὐτό τό παλιό Μονύδριο.

Παναγία Παλιοπυργιώτισσα

Ἦ παλαιός Ναός ἦταν μέ πύργο πού χρησίμευε σάν παρατηρητήριο, ἐξ οὗ καί ἡ ὀνομασία Παλιοπυργιώτισσα. Καθιερώθηκε στήν Κοίμηση τῆς Θεοτόκου. Μαρτυρεῖται σέ συμβόλαιο τό 1662. Τό 1731 ὁ Γιώργης Κασιμάτης-Κατσούλης τοῦ Δημητρίου ἀναφέρει στή διαθήκη του τόν Ναό ὡς *jus patronato* ἐδικόν του καί ζητεῖ νά ἐνταφιασθεῖ ἀπέξω ἀπό τό ἅγιο Βῆμα. Κατά τό 18ο καί 19ο αἰ. ὁ Ναός ἦταν ἐνοριακός καί τά σωζόμενα ληξιαρχικά βιβλία του εἶναι ἀπό τό 1752. Οἱ ἐνοριτες τοῦ Ναοῦ εἶχαν τό ἐπώνυμο Κασιμάτης-Κατσούλης οἱ περισσότεροι. Ὁ νέος Ναός, μονόχωρος, καμαροσκέπαστος, μέ ὠραῖο ξύλινο Τέμπλο, χτίστηκε, ὅπως ἀναγράφεται καί στό Τέμπλο

τό 1847 μέ δαπάνη τοῦ Ἱερομονάχου παπα-Σταυράκη Κασιμάτη. Πίσω ἀπό τόν Ναό ἔχτισε κελλιά καί στέρνα, διότι προόριζε τό συγκρότημα γιά Μονύδριο. Περί τό 1854 συνιδιοκτῆτες τοῦ Ναοῦ ἀναφέρονται ἐκτός ἀπό τόν παπα-Σταυράκη Κασιμάτη ποτέ Γεωργίου καί ὁ Ἐλευθέριος Κασιμά-

της ποτέ Μηνᾶ-Μηλᾶ. Τό 1902 συνιδιοκτῆτες τοῦ Ναοῦ ἀναφέρονται οἱ Ἰωάννης καί Νικόλαος ἀδελφοί Κασιμάτη ποτέ Μανέα, Ἐμμανουήλ Τζάννες ποτέ Παναγιώτου, Πέρος Κασιμάτης ποτέ Ἐμμανουήλ, Παναγιώτης Σεμιτέκολος ποτέ Ἐμμανουήλ, Γεώργιος Κασιμάτης ποτέ Παναγιώτου, Ἰωάννης Κασιμάτης ποτέ ἱερέως Νικολάου, Ἰωάννης Κασιμάτης ποτέ Νικολάου, Γεώργιος Κασιμάτης ποτέ Δημητρίου. Ὁ Ναός ἀνήκει ἤδη στήν Ἐνορία Ἀναλήψεως τοῦ Χριστοῦ καί πανηγυρίζει στίς 2 Φεβρουαρίου, ἑορτή τῆς Ὑπα-

παντῆς τοῦ Κυρίου μας. Μεταξύ τῶν κειμηλίων τοῦ Ναοῦ εἶναι καί ἕνα ἀντιμήνσιο τοῦ 17ου αἰ. μέ τό ὄνομα τοῦ Ἐπισκόπου Κυθήρων Νεκταρίου Βενιέρη.

Ἅγιος Κοσμάς στόν Κάλαμο

Διπλός Ναός μέ δύο καμάρες, ἀναφέρεται στόν κατάλογο τῶν ἐξωμονίων τό 1697. Τό ἕνα κλίτος μέ πέτρινο Τέμπλο εἶναι ἀφιερωμένο στούς ἁγίους Ἄναργύρους τούς Ἀσιάτες. Τό ἄλλο κλίτος μέ ξύλινο Τέμπλο εἶναι ἀφιερωμένο στούς ἁγίους Ἄναργύρους τούς Ρωμαίους. Ἄνῆκε στήν οἰκογένεια Δαρμάρου καί ἀναφέρε-

ται στή διαθήκη τοῦ Νικολάου Δαρμάρου τό 1765. Στά νεότερα χρόνια τή φρόντιζε ἡ οἰκογένεια Ξανθάκη, ἀπόγονοι τῆς οἰκογενείας Δαρμάρου.

Ἕ Άγιος Νικήτας στόν Κάλαμο (Παλιός Ναός)

Εἶναι ὁ κοιμητηριακός Ναός τοῦ Καλάμου καί ἀρχιτεκτονικά ἀνήκει στό γνωστό Κυθηραϊκό τύπο, δηλ. τετράγωνος μέ ἡμισφαιρικό θόλο. Εἰς τήν ἀνατολική πλευρά, στό ἅγιο Βῆμα σχηματίζεται μία ἡμικυκλική ἀψίδα, ἐνῶ στή δυτική εἶναι ἡ εἴσοδος τοῦ Ναοῦ μέ λαξευτούς πωρόλιθους πού ἀπολήγει σέ τόξο σχεδιασμένο μέ διπλό κέντρο. Ἡ τοιχοποιία τῆς δυτικῆς πλευρᾶς εἶναι περισσότερο φροντισμένη. Στό ἐσωτερικό τοῦ Ναοῦ, κάτω ἀπό τό ἐπίχρισμα, ὑπάρχει ζωγραφικός διάκοσμος, ὁ

ὁποῖος ἐάν ἀποκαλυφθεῖ καί μελετηθεῖ θά βοηθήσει στή χρονολόγηση τοῦ μνημείου. Ὅπως δὴποτε οἱ Ναοὶ αὐτοῦ τοῦ τύπου στὰ Κύθηρα εἶναι Βυζαντινά μνημεῖα καί χρονολογοῦνται γύρω στό 12ο αἰ. Τό πώρινο ὑπέρθυρο τῆς εἰσόδου εἶναι χαμηλό καί αὐτό ὁ αἰμίμηστος Μητροπολίτης Κυθήρων Δωρόθεος Κοτταρᾶς τό ἐξελάμβανε ὡς συμβολικό, διότι οἱ εἰσερχόμενοι στό Ναό ἀναγκάζονταν νά σκύβουν καί νά ὑποκλιθοῦν.

Ἅγιος Νικήτας στὸν Κάλαμο (Νέος Ναός)

Τόν 20ό αἰ. μέ τήν αὔξηση τῶν ἐνοριτῶν τοῦ Καλάμου παρέστη ἀνάγκη γιά τή δημιουργία νέου Ναοῦ μεγαλυτέρων διαστάσεων. Ἡ οἰκογένεια Σπύρου Καλλίγερου-Σπυρόπουλου ἔκανε δωρεά

τό οικόπεδο καί ὁ Ναός χτίστηκε μέ συνδρομές καί προσωπική ἐργασία τῶν χωριανῶν. Ἐπί τόπου ἔγινε τό καμίσι καί ἡ πέτρα ἐλήφθη ἀπό τήν ἴδια τοποθεσία, ἡ ὁποία ἦταν βραχώδης καί μέ φουρνέλα ἔδωσε ἄφθονη πέτρα. Ὁ Ναός ἐγκαινιάσθηκε ἀπό τόν τότε Μητροπολίτη Κυθήρων Δωρόθεο Κοτταρᾶ στίς 15 Σεπτεμβρίου 1929, κατά τήν ἡμέρα τῆς ἐορτῆς τοῦ ἀγίου Νικήτα. Ὁ ἴδιος ὁ Ἐπίσκοπος λειτούργησε στόν παλαιό Ναό καί μετέφερε τά ἅγια λείψανα στό νέο.

Ἅγιος Μύρων στήν Ἀγγινάρα στά Σαρακίνα

Βρίσκεται σέ μία περιοχή τοῦ Καλάμου, κοντά στή Φυρή Ἄμμο, ἡ ὁποία ἦταν πολύ εὐφορη, μέ περιβόλια, τρεχούμενο νερό, πλατάνια καί κα-

λαμιῶνες. Εἶναι τό πιό μικρό βυζαντινό μνημεῖο τῶν Κυθήρων (μέ χωρητικότητα 10 ἀτόμων) χτισμένο σέ ἐπικλινές ἔδαφος, μονόχωρο, καμαροσκέπαστο, μέ ἀψίδα ἐξέχουσα ἡμικυλινδρική, μέ πέτρινο Τέμπλο, μέ τοιχογραφίες τοῦ Παντοκράτορα καί στρατιωτικῶν ἁγίων χρονολογούμενες τό 13ο αἶ. Τόν Ναό φρόντιζαν οἱ Λουράντοι ἀπό τά Καλησπεριάνικα, οἱ ὁποῖοι εἶχαν καί περιουσίες ἐκεῖ κοντά. Μέ τίς ἐνέργειες τοῦ ἐφημέριου

π. Θεόδωρου Μεγαλοκονόμου διασώθηκε τό μνημείο καί συντηρήθηκε ἀπό τήν Ἀρχαιολογική Ὑπηρεσία.

Ἄγια Σοφία στίς Σπιλιές

Ὁ Ναός ἰδρύθηκε μέσα σέ ἐντυπωσιακό σπήλαιο, στό ὁποῖο βρέθηκαν τά παλαιότερα λείψανα ἀνθρώπινης παρουσίας στά Κύθηρα ἀπό τήν προϊστορική ἐποχή. Ἀναφέρεται στόν κατάλογο

τοῦ 1697 καί ἐορτάζει κατά παράδοσιν πανηγυρικά στίς 17 Σεπτεμβρίου μέ τή φροντίδα τῆς οἰκογένειας Σωτήρχου-Λάτζου ἀπό τό γειτονικό συν-οικισμό Σπηλίες.

Παναγία Ὁδηγήτρια στὰ Πιθαράκια

Ὁ Γεράσιμος ἱερομόναχος Λουράντος, κήτωρ τοῦ Ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου στὰ Λουραντιάνικα, ἀνέθεσε στὸν ἀνιψιὸ καὶ Κουμέσο τοῦ παπα-Γεώργιου Λουράντο νὰ χτίσει τὴν Ὁδηγήτρια. Τὸ 1612 εἶναι σὲ ἐξέλιξη τὸ κτίσιμο τοῦ

Ναοῦ. Ἔτσι αὐτές οἱ δύο ἀδελφές ἐκκλησίες πορεύτηκαν μαζί στό χρόνο ὑπό τὴν ἐπίβλεψη καὶ τὴν ἀκοίμητη φροντίδα τῶν ἱερέων τῆς οἰκογενείας Λουράντου, οἱ ὅποιοι ἐφημέρευαν καὶ στίς δύο καὶ τελοῦσαν πανηγυρικά τὴν ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τὸν Ἀπρίλιο καὶ τὴν ἑορτὴ τῆς Ὁδηγήτριας στίς 21 Νοεμβρίου. Τὸ νοικοκυριό τοῦ Ναοῦ τῆς Ὁδηγήτριας ἀπὸ τὸ 17ο αἰ. εἶχε ἡ οἰκο-

γένεια Μεγαλοκονόμου-Διακάκη από τόν Κάλαμο. Στά τέλη τοῦ 19ου αἰ. Ἐφημέριος ἦταν ὁ παπα-Βασίλης Μεγαλοκονόμος. Τίς πρώτες δεκαετίες τοῦ 20οῦ αἰ. ὁ παπα Μιχαήλ Λουράντος ἱερουργοῦσε ἐκ περιτροπῆς στόν ἅγιο Γιώργη στά Λουραντιάνικα καί στήν Ὁδηγήτρια. Ἀργότερα, ὅταν ἔγινε ὁ ἐνοριακός νόμος, ἔπαυσε νά λει-

τουργεῖ κατά τίς Κυριακές καί περιορίστηκε μόνο στίς Θεομητορικές ἑορτές, τό 15 Αὐγούστο, τῶν Εἰσοδίων καί στίς 8 Σεπτεμβρίου. Τό πανηγύρι τῶν Εἰσοδίων πού συνεχίζεται μέχρι σήμερα, ἦταν ἀπό τά μεγαλύτερα Κυθηραϊκά πανηγύρια.

Ἅγιος Ἀρτέμιος

Ἐναφέρεται στόν κώδικα τοῦ Ἐπισκόπου Κυθήρων Νεκταρίου Βενιέρη τό 1697. Ὁ Ναός ἦταν ὑπό τήν ἐπιστασία καί τή φροντίδα τῆς οἰκογένειας Καλλιγέρου-Μαρίνη ἀπό τό Στρα-

πόδι. Σήμερα εἶναι παρεκκλήσι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Στραποδίου. Κατά τή δεκαετία τοῦ 60 ἡ ἐπιτροπή τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Στραποδίου μέ πρω-

τεργάτες τό Γιαννακό Καλλίγερο, Ἰωάννη Σάμιο καί Νικόλαο Καλλίγερο-Ἀντωνόπουλο ξεκίνησε τήν ἀνακαίνιση τοῦ Ναοῦ, ἡ ὁποία ὀλοκληρώθηκε τό 1974.

Ἅγιοι Ἀκίνδυνοι

ἘΟ Ναός ἀναφέρεται τό 1697 στόν κώδικα τοῦ Ἐπισκόπου Νεκταρίου Βενιέρη. Δεσπόζει στή κορυφή ἑνός βουνοῦ, ἀπ' ὅπου ἡ θεά εἶναι ἐκπληκτική. ἘΟ Ναός, ἀπλός, μονόχωρος, καμαροσκέ-

παστος, κατά τήν παράδοση χτίστηκε ἀπό διασωθέντες ναυτικούς καί εἶναι καθιερωμένος στή μνήμη τῶν 5 ἁγίων, Ἀκινδύνου, Πηγασίου, Ἀφθονίου, Ἐλπιδοφόρου καί Ἀνεμποδίστου. Στήν Κατοχή οἱ Ἰταλοί μετέτρεψαν τό Ναό σέ παρατηρητήριο-φυλάκιο καί ἡ εἰκόνα τῶν ἁγίων μετε-

φέρθη στόν ἅγιο Νικήτα τοῦ Καλάμου. Ὁ Ναός ἦταν κάτω ἀπό τή φροντίδα τοῦ Ἄνδρέα Καλλιγεροῦ-Ἀντωνόπουλου, ὁ ὁποῖος πρωτοστάτησε στόν καλλωπισμό καί τήν ἀνάδειξη τοῦ μνημείου. Γιορτάζει στίς 2 Νοεμβρίου.

Ἅγιος Πρόδρομος στό Στραπόδι

Σέ πώρινη πλάκα διασώθηκε ἡ κτητορική ἐπιγραφή «Ο ΝΑΟΣ ΟΥΤΟΣ ΑΝΗΓΕΡΘΗ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΜΑΚΑΡΙΑ ΤΗ ΛΗΞΕΙ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΛΛΙΓΕΡΟΥ ΕΝ ΕΤΕΙ 1570»

Ἡ διαθήκη τοῦ κτήτορα καί καθολικοῦ νοικοκύρη κατά τό 1594 διασώθηκε στό Ἄρχεῖο τῶν Κυθήρων καί παρέχει στοιχεῖα γιά τήν ἴδρυσή τοῦ Ναοῦ, γιά τήν κινητή καί ἀκίνητη περιουσία του καί γιά τόν κτήτορα. Ἔτσι πληροφορούμεθα ὅτι

ὁ Νικόλαος Καλλιγερὸς τοῦ Ἰωάννου ἔχτισε τὸν Ναὸ καὶ ζήτησε νὰ ἐνταφιασθεῖ μέσα σ' αὐτόν, στὸν ὁποῖον ἀφήνει μέρος ἀπὸ τὴν περιουσία του καὶ τὸν ἐξοπλίζει μὲ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα βιβλία καὶ σκεύη. Ἐκόμῃ ἀφήνει παραγγελία στὰ παιδιὰ του ἢ ἐκκλησία νὰ περιέρχεται ἀπὸ γενιὰ σὲ γενιὰ σὲ ἄρρενα μέλη τῆς οἰκογένειας καὶ νὰ μὴ μποροῦν νὰ τὸν πουλήσουν ἢ νὰ τὸν χαρίσουν. Ἐκό-

μη νά εξασφαλίζουν ιερέα από τήν οικογένεια καί ἄν σβήσει ἡ γενιά καί δέν ὑπάρχει ἀρσενικός κληρονόμος, τότε ἡ κυβέρνηση τοῦ Ναοῦ νά πηγαίνει στούς συγχωριανούς Καλλίγερους.

Εἰς τήν περίπτωση τοῦ ἁγίου Ἰωάννου οἱ ἐφημέριοι πού ὑπηρέτησαν τό Ναό μέχρι τόν 20ό αἰ. ἦσαν μέ τό ἐπώνυμο Καλλίγερος ὡς ἐπί τό πλεῖστον. Οἱ τελευταῖοι ἦσαν ὁ παπα Γιώργης Καλλίγερος καί ὁ παπα Ἀνδρέας Καλλίγερος.

Τό 1868 ὁ Ναός ἀνακαινίσθηκε μέ καλλιτεχνικότατο πώρινο κωδωνοστάσιο. Σήμερα ἡ ἐνορία εἶναι κενή καί ἐξυπηρετεῖται ἀπό τόν Ἐφημέριο τῆς Χώρας. Σέ συνεργασία μέ τό Ἐκκλησιαστικό Συμβούλιο ὁ Ἱερός Ναός τοῦ Τιμίου Προδρόμου ἀνακαινίζεται καί ἐξωραϊζεται τά τελευταῖα χρόνια.

(Γιά τή σύνταξη τοῦ ἡμερολογίου ἐλήφθη ὑπόψη ὁ κατάλογος τῶν ἐξωμονίων τῆς Ἀρχιερατικῆς Περιφέρειας Λειβαδίου τοῦ 1697 ἀπό τόν κώδικα τοῦ Ἐπισκόπου Κυθήρων Νεκταρίου Βενιέρη).

ΠΗΓΕΣ

1. Ἀρχεῖο Ἱ. Μητροπόλεως Κυθήρων.
2. Γ.Α.Κ. Τοπικό Ἀρχεῖο Κυθήρων, Νοταριακό καί Ληξιαρχικό Ἀρχεῖο.
3. Λεύκωμα Βυζαντινῶν τοιχογραφιῶν Κυθήρων.
4. Παύλου Λαζαρίδη: Μεσαιωνικά καί Βυζαντινά μνημεῖα τῶν Κυθήρων.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2015

1	Π	† ΠΕΡΙΤΟΜΗ Ι. ΧΡΙΣΤΟΥ, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου
2	Π	Σιλβέστρου Ρώμης, Θεαγένους ἱερομ., Σεραφεῖμ Σάρωφ
3	Σ	Μαλαχίου τοῦ προφήτου, Γορδίου μάρτ., Θωμαΐδος μ. ἐκ Λέσβου
4	Κ	† ΠΡΟ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ , Σύναξις τῶν 70 Ἀποστόλων
5	Δ	Θεοπέμπτου, Θεωνᾶ, Συγκλητικῆς ὁσίων
6	Τ	† ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
7	Τ	† Ἡ Σύναξις Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ
8	Π	Γεωργίου Χοζεβίτου, Δομνίκης, Κύρου, Παρθένας
9	Π	Πολυεύκτου μάρτυρος, Εὐστρατίου ὁσίου
10	Σ	† Γρηγορίου Νύσσης , Δομετιανοῦ, Μαρκιανοῦ
11	Κ	† ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ , Θεοδοσίου Κοινοβιάρχου, Ἀγαπίου
12	Δ	Τατιανῆς, Εὐθασίας, Μερτίου, Πέτρου μαρτύρων
13	Τ	Ἐρμούλου, Στρατονίκου μ., Μαξίμου Κουσκοκαλυβίτου
14	Τ	Ἀγνῆς μάρτυρος, Τῶν ἐν Σινᾷ ἀναιρεθέντων Ἀββάδων
15	Π	Παύλου τοῦ Θηβαίου, Ἰωάννου Καλυβίτου ὁσίου
16	Π	Προσκύνησις ἀλύσεως ἀπ. Πέτρου, Πευσίππου
17	Σ	† Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου , Γεωργίου ἐν Ἰωαννίνοις
18	Κ	† ΙΒ΄ ΛΟΥΚΑ (10 ΛΕΠΡΩΝ) , Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου
19	Δ	† Μάρκου Εὐγενικοῦ, Μακαρίου Αἰγυπτίου, Ἀρσενίου
20	Τ	† Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου , Ζαχαρίου Ἄρτης νεομ.
21	Τ	Μαξίμου ὁμολογητοῦ, Νεοφύτου, Εὐγενίου μάρτυρος
22	Π	† Τιμοθέου ἀποστόλου, Ἀναστασίου τοῦ Πέρσου
23	Π	Κλήμεντος, Ἀγαθαγγέλου, Διονυσίου ὁσ. τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ
24	Σ	Ξένης ὁσίας, Νεοφύτου Ἐγκλείστου, Βαβύλα ἱερομ.
25	Κ	† ΙΕ΄ ΛΟΥΚΑ (ΖΑΚΧΑΙΟΥ) , Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου
26	Δ	† Σύναξις ἁγίας οἰκ. Γρηγορίου Θεολόγου, Ξενοφώντος ὁσ.
27	Τ	Ἀνακομιδῆ λειψ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Κλήμεντος
28	Τ	Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, Παλλαδίου καὶ Ἰακώβου ὁσίων
29	Π	Ἀνακομιδῆ ἱ. λειψάνου Ἰγνατίου Θεοφόρου
30	Π	† Τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, εὗρεσις εἰκόνας Τήνου
31	Σ	Κύρου καὶ Ἰωάννου Ἀναργύρων, Ἀρσενίου ὁσ. τοῦ ἐν Πάρῳ

«Ἁγίων πανάρετοι ἀριστεῖς, Γρηγόριε Νόννα καὶ Καισάριε ἱερέ, σύν τῷ Γρηγορίῳ, τῷ πάνυ Θεολόγῳ, καὶ θεῖα Γοργονία, κόσμον φρουρήσατε».

† ΚΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2015

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
4	Β' Τιμ. δ' 5-8	Μάρκ. α' 1-8	πλ. α' / Η'
6	Τίτ. β' 11-14, γ' 4-7	Ματθ. γ' 13-17	Τά Ἅγια Θεοφάνεια
11	Β' Κορ. δ' 6-15	Ματθ. δ' 12-17	πλ. β' / Θ'
18	Ἐβρ. ιγ' 7-16	Λουκ. ιζ' 12-19	βαρύς / Γ'
25	Ἐβρ. ζ' 26 - η' 2	Λουκ. ιθ' 1-10	πλ. δ' / ΙΑ'

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2015

1	Κ	† ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ (ἀρχή Τριωδίου)
2	Δ	† Η ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
3	Τ	† Συμεών Θεοδόχου, Ἴωνης προφ., Τριῶν Σπετσιωτῶν νεομ.
4	Τ	Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου, Νικολάου ὁμολογητοῦ
5	Π	Ἀγάθης μάρτ., Θεοδοσίου τοῦ ἐν Σκοπέλῳ
6	Π	Βουκόλου ἐπισκ. Σμύρνης, Φωτίου πατρ. ΚΠόλεως
7	Σ	Παρθενίου Λαμψάκου, Λουκᾶ ὀσίου ἐν Στειρίῳ
8	Κ	† ΙΖ΄ ΛΟΥΚΑ (ΑΣΩΤΟΥ) , Ζαχαρίου προφ., Θεοδώρου Στρατηλ.
9	Δ	Νικηφόρου μάρτυρος, Παγκρατίου Ταυρομενίου
10	Τ	† Χαράλαμπος ἱερομ., Ἀναστασίου, Ζήνωνος
11	Τ	† Βλασίου ἱερομάρτυρος, Θεοδώρας τῆς Αὐγούστης
12	Π	Μελετίου Ἀντιοχείας, Ἀντωνίου πατρ. ΚΠόλεως
13	Π	Ἀκύλα καὶ Πρισκίλλης ἀπ., Μαρτινιανοῦ ὀσίου
14	Σ	† Ψυχοσάββατον, Αὔξεντιου, Μάρωνος ὀσίων
15	Κ	† ΑΠΟΚΡΕΩ, Ὀνησίμου ἀπ., Εὐσεβίου ὀσίου
16	Δ	Παμφίλου μάρτυρος, Φλαβιανοῦ ΚΠόλεως
17	Τ	Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος, Μαρκιανοῦ καὶ Πουλχερίας
18	Τ	Λέοντος πάπα Ρώμης, Ἀγαπητοῦ ὁμολογητοῦ
19	Π	† Φιλοθέης τῆς Ἀθηναίας, Φιλήμονος καὶ Ἀπφίας ἀπ.
20	Π	Λέοντος ἐπισκόπου Κατάνης, Ἀγάθωνος πάπα Ρώμης
21	Σ	Τιμοθέου ἐν Συμβόλοις, Εὐσταθίου Ἀντιοχείας
22	Κ	† ΤΥΡΙΝΗΣ, τῶν ἐν τοῖς Εὐγενίου μαρτύρων
23	Δ	† ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ, Πολυκάρπου Σμύρνης, Γοργονίας ὀσ.
24	Τ	† Α΄ καὶ Β΄ εὗρεσις τιμ. κεφαλῆς Προδρόμου
25	Τ	Ταρασίου πατρ. ΚΠόλεως, Ρηγίνου ἐπισκ. Σκοπέλου
26	Π	† Φωτεινῆς Σαμαρείτιδος, Πορφυρίου ἐπισκ., Θεοκλήτου
27	Π	† Α΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ, Προκοπίου Δεκαπολίτου, Στεφάνου
28	Σ	† Θαῦμα κολλύβων Ἀγ. Θεοδώρου, Βασιλείου ὁμολ.

«Ἡλίου τῆς δόξης τοῦ νοητοῦ, τῆς Δικαιοσύνης, ἀπαστράψαντος τοῖς ἐν γῆ, τοῦ πάντων Δεσπότου, Κυρίου καὶ Σωτῆρος, Μήτηρ ὑπάρχεις ὄντως, ἡ Παμμακάριστος».

† ΚΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2015

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Ρωμ. η' 28-39	Λουκ. ιη' 10-14	α' / Α'
8	Α' Κορ. στ' 12-20	Λουκ. ιε' 11-32	β' / Β'
15	Α' Κορ. η' 8-θ' 2	Ματθ. κε' 31-46	γ' / Γ'
22	Ρωμ. ιγ' 11-ιδ' 4	Ματθ. στ' 14-21	δ' / Δ'

Παναγία ἡ Μυρτιδιώτισσα (τοῦ Ἱ. Ναοῦ) τοῦ Ἀλίμου

ΜΑΡΤΙΟΣ 2015

1	Κ	† Α΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Όρθοδοξίας) , Εὐδοκίας όσοιμ.
2	Δ	Νικολάου Πλανᾶ, Ἡσυχίου καί Εὐθαλίας μαρτύρων
3	Τ	Εὐτροπίου, Κλεονίκου, Βασιλίσκου μαρτύρων
4	Τ	Γερασίμου τοῦ Ἰορδανίτου, Παύλου καί Ἰουλιανῆς μ.
5	Π	Μάρκου όσ. Ἀθηναίου, Κόνωνος όσοιμ., Ἀρχελάου
6	Π	† Β΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μ., Εὐρεσις Τιμ. Σταυροῦ
7	Σ	Εὐγενίου, Λαυρεντίου όσίων, Ἐφραϊμ Ἀντιοχείας
8	Κ	† Β΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Γρηγορίου Παλαμᾶ) , Θεοφυλάκτου
9	Δ	† Ἀγίων 40 Μαρτύρων ἐν Σεβαστείᾳ , Καισαρίου
10	Τ	Ἀναστασίας Πατρικίας, Κοδράτου ἐν Κορίνθῳ
11	Τ	Σωφρονίου Ἱεροσ., Θεοδώρας βασ. τῆς ἐν Ἄρτῃ
12	Π	Θεοφάνους όσ. όμολ., Συμεών τοῦ Νέου Θεολόγου
13	Π	† Γ΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Νικηφόρου ΚΠόλεως, Πουπλίου Ἀθηνῶν
14	Σ	Βενεδίκτου όσ., Εὐσχήμενος ἐπίσκ. Λαμψάκου
15	Κ	† Γ΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Σταυροπροσκυήσεως) , Ἀγαπίου μάρτ.
16	Δ	Σαββίνου, Ρωμανοῦ μ., Χριστοδοῦλου ἐν Πάτμῳ
17	Τ	† Ἀλεξίου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ , Θεοστηρίκτου όμ.
18	Τ	Κυρίλλου πατρ. Ἱεροσολύμων, Τροφιμου, Εὐκαρπίωνος
19	Π	Χρυσάνθου καί Δαρείας μάρτ., Δημητρίου Τορναρᾶ νεομ.
20	Π	† Δ΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Τῶν ἐν Ἀγ. Σάββα ἀναιρεθέντων
21	Σ	Ἰακώβου όμολογητοῦ, Θωμᾶ πατρ. ΚΠόλεως
22	Κ	† Δ΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Ἰωάννου τῆς Κλίμακος) , Καλλινίκης μ.
23	Δ	Νίκωνος όσίου καί 199 μαρτύρων, Λουκᾶ νεομάρτυρος
24	Τ	Ἀρτέμωνος, Ζαχαρίου, Παρθενίου ΚΠόλεως
25	Τ	† ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ, Μέγας Κανῶν
26	Π	† Σύναξις Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ , Τῶν ἐν Γοτθία 26 μαρτύρων
27	Π	† ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ , Ματρώνης, Φιλητοῦ καί Λυδίας μ.
28	Σ	Ἰλαρίωνος όσίου, Ἡρωδίωνος ἐκ τῶν 70 Ἀποστόλων
29	Κ	† Ε΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας) , Μάρκου ἐπίσκ.
30	Δ	Ἰωάννου τῆς Κλίμακος, Εὐβούλης μ., Ζαχαρίου Κορίνθου
31	Τ	Υπατίου καί Ἀκακίου ἱερομαρτύρων

«Ὠ Μῆτερ τοῦ Λόγου καί Λυτρωτοῦ, σὴν χάριν αἰτοῦμεν, ἐκ καρδίας τε καί ψυχῆς, μετάνοιαν δοῦναι, σοῖς δούλοις ἀναξίοις, οἰνοποσίας πάθους, σύ ἀπαλλάττουσα». † ΚΣ

ΜΑΡΤΙΟΥ 2015

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καί μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Ἐβρ. ια' 24-26, 32-40	Ἰωάν. α' 44-52	πλ. α' / Ε'
8	Ἐβρ. α' 10 - β' 3	Μάρκ. β' 1-12	πλ. β' / ΣΤ'
15	Ἐβρ. δ' 14 - ε' 6	Μάρκ. η' 34-38, θ' 1	βαρύς / Ζ'
22	Ἐβρ. στ' 13-20	Μάρκ. θ' 17-31	πλ. δ' / Η'
25	Ἐβρ. β' 11-18	Λουκ. α' 24-38	Εὐαγγελισμὸς Θεοτόκου
29	Ἐβρ. θ' 11-14	Μάρκ. ι' 32-45	α' / Θ'

Παναγία ἡ Μυρτιδιώτισσα Ἱ. Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2015

1	Τ	Μαρίας Αιγυπτίας, Γεροντίου καί Βασιλείδου μαρτύρων
2	Π	Τίτου όσ., Θεοδώρας Παρθενομ., Ἀμφιανού καί Αἰδεσίου μ.
3	Π	Ἰωσήφ ὕμνογράφου, Νικήτα ὁμολογητοῦ
4	Σ	† Τοῦ Λαζάρου , Ζωσιμᾶ ὁσίου, Γεωργίου τοῦ ἐν Μαλεῶ
5	Κ	† ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ , Κλαυδίου, Νικηφόρου μ., Διοδώρου μ.
6	Δ	† Μεγάλη Δευτέρα , Ἰωσήφ Παγκάλου, Εὐτυχίου ΚΠόλεως
7	Τ	† Μεγάλη Τρίτη , Τῶν δέκα Παρθένων, Καλλιοπίου, Ἀκυλίνης μ.
8	Τ	† Μεγάλη Τετάρτη , Τῆς ἀλειψάσης τόν Κύριον πόρνης γυναϊκός
9	Π	† Μεγάλη Πέμπτη , Ὁ Μυστικός Δεῖπνος
10	Π	† Μεγάλη Παρασκευή , Τά Ἅγια Πάθη τοῦ Κυρίου
11	Σ	† Μέγα Σάββατον , Ἡ εἰς Ἄδου Κάθοδος τοῦ Κυρίου
12	Κ	† ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ, ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
13	Δ	† Δευτέρα Διακαινησίμου , Μαρτίνου πάπα Ρώμης
14	Τ	† Ραφαήλ, Νικολάου καί Εἰρήνης , Θωμαΐδος μ.
15	Τ	Λεωνίδου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν, Κρήσκεντος μάρτ.
16	Π	Ἀγάπης, Εἰρήνης καί Χιονίας μαρτύρων, Χαρίσης
17	Π	† Τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς , Μακαρίου Κορίνθου, Συμεών ἐπ.
18	Σ	Κυρίλλου πατριάρχου ΚΠόλεως, Ἰωάννου όσ. νεομ.
19	Κ	† ΤΟΥ ΘΩΜΑ , Παφνουτίου ἱερομ., Φιλίππας μ.
20	Δ	Θεοδώρου ὁσίου Τριχινᾶ, Ζακχαίου ἀποστόλου
21	Τ	Ἰανουαρίου ἱερομάρτ., Ἀναστασίου Σιναΐτου
22	Τ	Θεοδώρου Συκεῶτου, Ναθαναήλ ἐπισκόπου, Νεάρχου
23	Π	† Γεωργίου μεγαλομάρτυρος , Λαζάρου νεομ.
24	Π	Ἐλισάβετ όσ. θαυμ., Νικολάου νεομ. ἐν Μαγνησίᾳ
25	Σ	† Μάρκου Εὐαγγελιστοῦ , Μακεδονίου ΚΠόλεως
26	Κ	† ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ , Βασιλέως Ἀμασείας ἱερομ.
27	Δ	Συμεών ἐπισκ. Ἱεροσολύμων ἱερομάρτυρος
28	Τ	Τῶν ἐν Κυζίκῳ ἐννέα Μαρτύρων, Θεόγνιδος
29	Τ	Ἰάσονος καί Σωσιπάτρου ἀπ., Κερκύρας μάρτυρος
30	Π	Ἰακώβου Ἀποστόλου, Κλήμεντος ὁσίου, Ἀργυρῆς νεομ.

«Ἐκ νεκρῶν ἰδοῦσα τόν σόν Υἱόν, Ἄχραντε Παρθένε, Ἀναστάντα θεοπρεπῶς, Χαρᾶς ἀνεκφράστου, ἡ κτίσις ἐπληροῦτο, Αὐτόν δοξολογοῦσα, καί Σέ γεραίρουσα».

ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2015

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
4	Ἐβρ. ιβ' 28-ιγ' 8	Ἰωάν. ια' 1-45	Λαζάρου
5	Φιλίπ. δ' 4-9	Ἰωάν. ιβ' 1-18	Βαίων
12	Πράξ. α' 1-8	Ἰωάν. α' 1-17	Ἅγιον Πάσχα
17	Πράξ. γ' 1-8	Ἰωάν. β' 12-22	Ζωοδόχου Πηγῆς
19	Πράξ. ε' 12-20	Ἰωάν. κ' 19-31	- / Α'
26	Πράξ. στ' 1-7	Μάρκ. ιε' 43-ιστ' 8	β' / Δ'

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ.

Μαΐοc 2015

1	Π	Ἱερεμίου προφήτου, Εὐθυμίου ἐκ Δημητσάνης
2	Σ	† Ἀνακ. λειψ. Μεγ. Ἀθανασίου , Ματρώνης Ρωσίδος
3	Κ	† ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ , Τιμοθέου καὶ Μαύρας, Πέτρου Ἀγκύρας
4	Δ	Νικηφόρου Ἀθωνίτου, Πελαγίας μ., Ἰλαρίου ὁσίου
5	Τ	† Εἰρήνης μεγαλομάρτυρος , Εὐθυμίου Μαδύτου
6	Τ	† ΜΕΣΟΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ , Ἰώβ δικαίου, Σεραφεῖμ ὁσίου
7	Π	Τοῦ ἐν οὐρανῷ φανέντος σημείου Τιμίου Σταυροῦ, Ἀκακίου
8	Π	† Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου , Ἀρσενίου Μεγάλου
9	Σ	Ἡσαΐου προφήτου, Χριστοφόρου μάρτυρος
10	Κ	† ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ , Σίμωνος ἀπ. Ζηλωτοῦ, Λαυρεντίου
11	Δ	Μωκίου, Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου ἰσαποστόλων
12	Τ	ΟΣΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ Προστάτου Κυθήρων , Ἐπιφανίου
13	Τ	Γλυκερίας μάρτυρος, Σεργίου ὁμολογητοῦ
14	Π	Ἰσιδώρου ἐν Χίῳ, Θεράποντος ἱερ., Λεοντίου
15	Π	† Ἀχιλλίου Λαρίσης , Παχωμίου ὁσίου τοῦ Μεγάλου
16	Σ	Θεοδώρου ἡγιασμένου, Νικολάου Μετσόβου νεομ.
17	Κ	† ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ , Ἀνδρονίκου καὶ Ἰουνίας ἐκ τῶν 70 Ἀπ.
18	Δ	Πέτρου, Διονυσίου, Ἡρακλείου μαρτύρων
19	Τ	Πατρικίου, Μενάνδρου καὶ Πολυαίνου μαρτύρων
20	Τ	† ΑΠΟΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ , Θαλλελαίου μ., Λυδίας
21	Π	† ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ , Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης ἰσαποστ.
22	Π	Βασιλίσκου μάρτυρος, Δημητρίου & Παύλου νεομ.
23	Σ	Μιχαήλ Συνάδων, Συνεσίου ἐπισκόπου Καρπασίας
24	Κ	† ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ Α΄ ΟΙΚ. ΣΥΝΟΔΟΥ , Συμεών Θαυμ.
25	Δ	Γ΄ εὗρεσις τιμίας κεφαλῆς Ἰωάννου Προδρόμου
26	Τ	Κάρπου καὶ Ἀλφαίου ἐκ τῶν 70 Ἀποστόλων
27	Τ	Ἐλλαδίου ἱερομάρτ., Ἰωάννου Ρώσου ὁμολογητοῦ
28	Π	Εὐτυχοῦς ἐπ., Μελιτινῆς, Ἐλικωνίδος μ., Ἀνδρέου σαλοῦ
29	Π	† Ἀωνύμων μαρτ. ἀλώσεως ΚΠόλεως, Θεοδοσίας μ.
30	Σ	† Ψυχασάββατον , Ἰσαακίου ἡγουμένου Μονῆς Δαλμάτων
31	Κ	† ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ , Ἐρμείου ἀποστόλου

«Θεόδωρον μέλψωμεν ἐκ ψυχῆς, Ὅσιων τό κλέος, καὶ Ἁγίων τήν καλλονήν, Κυθήρων Προστάτην, καὶ τῆς Κορώνης δόξαν, Μονεμβασίας στυλον, πιστῶν τό καύχημα». † ΚΣ

ΜΑΪΟΥ 2015

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
3	Πράξ. θ' 32-42	Ἰωάν. ε' 1-15	γ' / Ε'
10	Πράξ. ια' 19-30	Ἰωάν. δ' 5-42	δ' / Ζ'
17	Πράξ. ιστ' 16-34	Ἰωάν. θ' 1-38	πλ. α' / Η'
21	Πράξ. κστ' 1, 12-20	Λουκ. κδ' 36-53	Ἀναλήψεως
24	Πράξ. κ' 16-18, 28-36	Ἰωάν. ιζ' 1-13	πλ. β' / Ι'
31	Πράξ. β' 1-11	Ἰωάν. ζ' 37-52, η' 12	Πεντηκοστῆς

Ὁ Ἅγιος Θεόδωρος ὁ ἐν Κυθήροις.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2015

1	Δ	† ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ , Ίουστίνου φιλ. καί μάρτ.
2	Τ	Νικηφόρου πατρ. ΚΠόλεως, Ἐράσμου ιερομάρτυρος
3	Τ	Λουκιλλιανού μάρτυρος, Παύλης μάρτυρος
4	Π	Μητροφάνους πατρ. ΚΠόλεως, Μαρίας καί Μάρθας
5	Π	Δωροθέου ἐπισκ. Τύρου, Νικάνδρου μάρτυρος
6	Σ	Ίλαρίωνος ὁσ., Ἀττάλου θαυματουργοῦ, Γελασίου μάρτυρος
7	Κ	† ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ , Θεοδοῦτου Ἀγκύρας, Ζηναΐδος μ.
8	Δ	Ἄν. λειψάνων Θεοδώρου Στρατ., Καλλιόπης μ.
9	Τ	† Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας
10	Τ	Ἀλεξάνδρου, Ἀντωνίνης μ., Θεοφάνους καί Πανσέμνης
11	Π	† Βαρθολομαίου καί Βαρνάβα ἀπ., Λουκά Ἱατροῦ Ῥώσου
12	Π	Ὀνουφρίου ὁσ., Πέτρου ὁσίου ἐν Ἄθω
13	Σ	Ἀκυλίνης, Διοδώρου μάρτ., Ἀντιπάτρου Βόστρων
14	Κ	† Β' ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Ἐλισσαίου προφ., Μεθοδίου ΚΠόλεως
15	Δ	† Ἰερωνύμου ὁσ. , Ἀμῶς προφ., Ἀχαϊκοῦ καί Στεφανᾶ ἀπ.
16	Τ	Τύχωνος ἐπ. Ἀμαθοῦντος, Μνημονίου ὁσίου
17	Τ	Ἰσαύρου, Μανουήλ, Σαβέλ, Ἰσμαήλ μαρτύρων
18	Π	Λεοντίου Αἰγίνης, Ὑπατίου, Θεοδούλου, Αἰθερίου
19	Π	Ἰούδα τοῦ Θαδδαίου, Παΐσιου ὁσίου τοῦ Μεγάλου
20	Σ	Μεθοδίου ἐπισκ. Πατάρων, Νικολάου Καβάσιλα
21	Κ	† Γ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Ἀφροδισίου μάρτ., Ἰουλιανοῦ μάρτ.
22	Δ	Εὔσεβιου ἐπισκ. Σαμοσάτων ιερομ., Ζήνωνος
23	Τ	Ἀριστοκλέους μάρτ., Δημητρίου καί Ἀθανασίου μαρτ.
24	Τ	† Γενέθλιον Προδρόμου , Ἀθανασίου ὁσ. Παρίου
25	Π	Φεβρωνίας, Ὀρεντίου, Γεωργίου καί Προκοπίου
26	Π	Δαβίδ ὁσίου ἐν Θεσσαλονίκη, Ἰωάννου Γοθθίας
27	Σ	Σαμψῶν ξενοδόχου, Ἰωάννας καί Μαρίας μυροφ.
28	Κ	† Δ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Ἀνακομιδῆ λειψάνων Κύρου καί Ἰωάννου
29	Δ	† Πέτρου καί Παύλου τῶν Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων
30	Τ	† Σύναξις τῶν Ἁγίων Ἐνδόξων 12 Ἀποστόλων

« Ὑμνήσωμεν πάντες θεοπρεπῶς, ἄσμασιν ἐνθέοις, τόν Πατέρα καί τόν Υἱόν, καί Πνεῦμα τό θεῖον, τρισυπόστατον κράτος, τήν μίαν Βασιλείαν καί κυριότητα».

Τριαδικόν Μεγαλυνάριον

ΙΟΥΝΙΟΥ 2015

Ἄναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Ἐφεσ. ε' 8-19	Μαθ. ιη' 10-20	Ἄγιου Πνεύματος πλ. δ' / Α'
7	Ἐβρ. ια' 33-ιβ' 2	Μαθ. ι' 32-33, 37-38, ιθ' 27-30	
14	Ρωμ. β' 10-16	Μαθ. δ' 18-23	α' / Β'
21	Ρωμ. ε' 1-10	Μαθ. στ' 22-33	β' / Γ'
28	Ρωμ. στ' 18-23	Μαθ. η' 5-13	γ' / Δ'
29	Β' Κορ. ια' 21-ιβ' 9	Μαθ. ιστ' 13-19	Πέτρου καὶ Παύλου Σύναξις Ἁγ. Ἀποστόλων
30	Α' Κορ. δ' 9-16	Μαθ. θ' 36, ι' 1-8	

ΙΟΥΛΙΟΣ 2015

1	Τ	† Κοσμά και Δαμιανού των Ἀναργύρων ἐν Ρώμῃ
2	Π	† Κατάθεσις τιμίας Ἐσθήτος τῆς Θεοτόκου, Λάμπρου νεομ.
3	Π	Ἰακίνθου καὶ Θεοδότῃς μ., Γερασίμου τοῦ νέου
4	Σ	Ἀνδρέου Κρήτης, Μιχαὴλ Χωνιάτη, Θεοδώρου Κυρήνης
5	Κ	† Ε΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἄθῳ καὶ Λαμπαδοῦ ὁσ.
6	Δ	Σισῶῃ μεγ., Φιλήμονος, Ὀνησίμου, Ἀρχιπίπῳ
7	Τ	† Κυριακῆς μεγαλομάρτυρος, Θωμᾶ Μαλείνου
8	Τ	† Προκοπίου μεγαλομάρτυρος, Θεοφίλου ὀσίῳ
9	Π	Παγκρατίῳ ἱερομάρτυρος, Μιχαὴλ Πακνανᾶ νεομάρτ.
10	Π	Τῶν ἐν Νικοπόλει 45 μ., Παρθενίου & Εὐμενίου ὁσ.
11	Σ	† Εὐφημίας μεγαλομ., Ὀλγας ἰσαποστ., Νεκταρίου Βρυούλων
12	Κ	† ΣΤ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Πρόκλου καὶ Ἰλαρίου μ., Βερονίκης
13	Δ	† Σύναξις Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ, Στεφάνου Σαββαΐτου
14	Τ	† Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, Ἀκύλα Ἀποστόλου
15	Τ	Κηρύκου καὶ Ἰουλίττῃς μ., Βλαδιμήρου ἰσαποστόλου
16	Π	Ἀθηνογένους ἱερομάρτυρος, Φαύστου μάρτυρος
17	Π	† Μαρίνης μεγαλομάρτ., Βερονίκης, Σπεράτου μ.
18	Σ	Αἰμιλιανοῦ μάρτ., Ἰακίνθου, Παύλου μ., Θέης, Οὐαλεντίνης
19	Κ	† ΑΓ. ΠΑΤΕΡΩΝ Δ΄ ΟΙΚ. ΣΥΝΟΔΟΥ , Μακρίνης ὀσίας
20	Δ	† Προφήτου Ἡλιοῦ τοῦ Θεσβίτου
21	Τ	Συμεῶν τοῦ διὰ Χριστόν Σαλοῦ, Παρθενίου Ἄρτης
22	Τ	Μαρίας Μαγδαληνῆς, Μαρκέλλης παρθενομάρτυρος
23	Π	† Πελαγίας ὀσίας, Φωκᾶ καὶ Ἀπολλωνίου ἱερομ., Ἰεζεκιὴλ προφ.
24	Π	Χριστίνης μεγαλομάρτ., Ἀθηναγόρου μάρτυρος
25	Σ	† Κοίμησις ἁγίας Ἄννης, Ὀλυμπιάδος διακονίσσης
26	Κ	† Η΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Παρασκευῆς ἀθληφόρου, Ἐρμολάου
27	Δ	† Παντελεήμονος μεγαλομάρτυρος τοῦ ἱαματικοῦ
28	Τ	Προχόρου, Νικάνορος, Τίμωνος ἀπ., Εἰρήνης Χρυσοβαλ.
29	Τ	Καλλινίκου μάρτ., Θεοδότῃς μάρτ. καὶ τέκνων
30	Π	Σίλα, Σιλουανοῦ, Κρήσκεντος ἐκ τῶν 70 ἀποστόλων
31	Π	Εὐδοκίμου δικαίου, Ἰωσήφ τοῦ ἀπὸ Ἀριμαθαίας

«Φωταγωγομένη ὑπερφῶς, ταῖς τοῦ Παρακλήτου, ὑπερφώτοις μαρμαρυγαῖς, τὴν ἐν ταῖς ἐρήμοις, ζωὴν εἴλου Ἐλέσα, προκρίνασα τῶν τῆδε, ὄλβον οὐράνιον».

† ΚΣ

ΙΟΥΛΙΟΥ 2015

Ἄναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
5	Γαλ. ε' 22 - σ' 2	Μαθ. η' 28 - θ' 1	δ' / Ε'
12	Ρωμ. ιβ' 6-14	Μαθ. θ' 1-8	πλ. α' / ΣΤ'
19	Τίτ. γ' 8-15	Μαθ. ε' 14-19	πλ. β' / Ζ'
20	Ἰακ. ε' 10-20	Λουκ. δ' 22-30	Προφήτου Ἡλίου
26	Γαλ. γ' 23-δ' 5	Μαθ. ιδ' 14-22	βαρύς / Η'

Ἡ Ἁγία Ὁσιοπαρθενομάρτυς Ἐλέσα ἡ ἐν Κυθήροις

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2015

1	Σ	† ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ, ΑΓΙΑΣ ΕΛΕΣΗΣ (ἀρχή νηστείας)
2	Κ	† Θ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Ἀνακομιδῆ λειψ. πρωτομ. Στεφάνου
3	Δ	Δαλμάτου, Ἰσαακίου, Φαύστου, Θεοκλητοῦς ὁσίων
4	Τ	Τῶν ἐν Ἐφέσῳ 7 παιδῶν, Εὐδοκίας ὁσιομάρτυρος
5	Τ	Εὐσιγνίου, Νόννης, Εὐγενίου ὁσίου τοῦ Αἰτωλοῦ
6	Π	† Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
7	Π	Δομετίου ὁσίου, Νικάνορος ὁσίου, Θεοδοσίου ὁσίου
8	Σ	Αἰμιλιανοῦ ὁμολογητοῦ, Μύρωνος, Τριανταφύλλου Ζαγοράς
9	Κ	† Ι' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Μαθθία ἀποστόλου, Τῶν ἐν τῇ Χαλκῇ Πύλῃ 10 μ.
10	Δ	Λαυρεντίου διακ., Ξύστου ἐπισκ. Ρώμης, Ἰππολύτου
11	Τ	Εὐπλου διακόνου, Νήφωνος πατριάρχου ΚΠόλεως
12	Τ	Φωτίου καί Ἀνικήτου μαρτύρων, Παμφίλου μάρτ.
13	Π	Μαξίμου ὁμολογητοῦ, Εὐδοκίας βασιλίσσης
14	Π	Μιχαίου προφήτου, Μαρκέλλου ἱερομάρτυρος
15	Σ	† Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
16	Κ	† ΙΑ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Διομήδους μάρτ., Τιμοθέου ἐπισκ.
17	Δ	ΜΥΡΩΝΟΣ ΙΕΡΟΜ. ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ, Παύλου
18	Τ	Φλώρου, Λαύρου, Λέοντος καί Ἐρμού μαρτύρων
19	Τ	Ἀνδρέου στρατηλάτου, Εὐτυχιανοῦ μάρτυρος
20	Π	Σαμουήλ προφήτου, Λουκίου τοῦ βουλευτοῦ
21	Π	Θαδδαίου ἀπ., Βάσσης καί τέκνων αὐτῆς
22	Σ	Ἄγαθονίκου μάρτυρος, Ἀνθούσης μάρτ., Εὐθαλίας παρθ.
23	Κ	† ΑΠΟΔΟΣΙΣ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ, Εἰρηναίου ἱερομάρτ.
24	Δ	† Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, Διονυσίου Αἰγίνης, Εὐτυχοῦς ἱερομ.
25	Τ	Βαρθολομαίου ἀπ., Τίτου ἐπισκόπου Γορτύνης
26	Τ	Ἀδριανοῦ καί Ναταλίας μαρτύρων, Ἰωάσαφ μάρτυρος
27	Π	† Φανουρίου μάρτυρος, Ποιμένος ὁσ., Ἀνθούσης νέας
28	Π	Μωϋσέως Αἰθίοπος, Διομήδους, Λαυρεντίου μ.
29	Σ	† Ἀποτομή τιμ. κεφ. Ἰωάννου Προδρόμου (νηστεία)
30	Κ	† ΙΓ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Ἀλεξάνδρου, Παύλου, Ἰωάννου ἐπισκ.
31	Δ	† Κατάθεσις Τιμίας Ζώνης Ὑπεραγίας Θεοτόκου

«Ρᾶνον θείοις μύροις σου μυστικῶς, ὦ Παρθενομητορ, ἢ τῶν πάντων ΜΟΝΗ ΕΛΠΙΣ, πράϊνον καρδίας, εἰρήνευσον τόν κόσμον, καί εὐωδία Πνεύματος, καταμύρισον». † ΚΣ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2015

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
2	Α΄ Κορ. γ' 9-17	Ματθ. ιδ' 22-34	πλ. δ' / Θ'
9	Α΄ Κορ. δ' 9-16	Ματθ. ιζ' 14-23	α' / Γ'
15	Φιλip. β' 5-11	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Κοιμ. Θεοτόκου
16	Α΄ Κορ. θ' 2-12	Ματθ. ιη' 23-35	β' / ΙΑ'
23	Φιλip. β' 5-11	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	γ' / Α'
30	Α΄ Κορ. ιστ' 13-24	Ματθ. κα' 33-42	δ' / Β'

ΑΓΙΑ ΜΟΝΗ (ΠΑΝΑΓΙΑ) ΚΥΘΗΡΩΝ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2015

1	Τ	† ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΙΝΔΙΚΤΟΥ , Συμεών Στυλίου, Μελετίου
2	Τ	Μάμαντος μ., Ίωάννου πατρ. ΚΠόλεως τοῦ νηστευτοῦ
3	Π	† Ἀνακ. λειψ. Ἁγίου Νεκταρίου , Ἀνθίμου ιερομάρτυρος
4	Π	† ΑΝΘΙΜΟΥ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΠΡΟΣΤ. ΚΥΘΗΡΩΝ , Μωϋσέως
5	Σ	Ζαχαρίου καὶ Ἐλισάβετ, γον. Προδρόμου, Ἀβδαίου ἐπισκ.
6	Κ	† ΙΔ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Ἀνάμνησις θαύματος ἀρχαγγ. Μιχαήλ
7	Δ	Σώζοντος μ., Εὐψύχου καὶ Ὀνησιφόρου Ἀποστόλου
8	Τ	† ΓΕΝΕΘΛΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ , Ἀθανασίου νεομ.
9	Τ	† Σύναξις Ἰωακείμ καὶ Ἄννης τῶν Θεοπατόρων
10	Π	Μηνοδώρας, Μητροδώρας, Νυμφοδώρας μαρτύρων
11	Π	Θεοδώρας ὁσ., Εὐανθίας μάρτ., Εὐφροσύνου μαγ.
12	Σ	Αὐτονόμου ιερομάρτυρος, Ἰουλιανοῦ μάρτυρος
13	Κ	† ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ , Χρυσοστόμου Σμύρνης, Κορνηλίου
14	Δ	† Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ
15	Τ	† Νικήτα μεγαλομ. , Φιλοθέου ὁσίου, Συμεών Θεοσ/νίκης
16	Τ	Εὐφημίας μεγαλομάρτυρος, Μελιτινῆς μάρτυρος
17	Π	† Σοφίας, Πίστεως, Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης μαρτύρων
18	Π	Εὐμενίου Γορτύνης, Ἀριάδνης μ., Ρωμύλου ὁσίου
19	Σ	Τροφίμου, Σαββατίου μαρτ., Δορυμέδοντος μάρτυρος
20	Κ	† ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΙΝ , Εὐσταθίου μεγ., Ἰλαρίωνος ὁσ.
21	Δ	Ἰωῆ προφήτου, Κοδράτου ἀποστόλου
22	Τ	Φωκᾶ ιερομ., Φωκᾶ κηπουροῦ, Ἰσαάκ καὶ Μαρτίνου
23	Τ	† Σύλληψις Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου , Νικολάου νεομάρτ.
24	Π	† ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΗΣ ΠΟΛΙΟΥΧΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ , Θέκλης
25	Π	Εὐφροσύνης ὁσίας, Παφνουτίου μάρτυρος
26	Σ	† Μετάστασις ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ
27	Κ	† Α' ΛΟΥΚΑ , Ἀριστάρχου Ἀποστόλου, Καλλιστράτου μ.
28	Δ	Βαροῦχ προφήτου, Χαρίτωνος ὁμολογητοῦ
29	Τ	Κυριακοῦ ἀναχ., Πετρωνίας μάρτυρος, Γοβδελά
30	Τ	Γρηγορίου ιερομ. ἐπισκόπου Ἀρμενίας

*«Θεράπευσον Κόρη σους ὑμνητάς, ψυχῶν τε
τάς νόσους, καί σωμάτων τάς χαλεπάς, καί
ἴασαι Μῆτερ, κακῶν καὶ ἀσθενείας, δεινῶν
ἀρρωστημάτων, Μυρτιδιώτισσα».* † ΚΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2015

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
6	Β' Κορ. α' 21 - β' 4	Ματθ. κβ' 2-14	πλ. α' / Γ'
8	Φιλιπ. β' 5-11	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Γενέσιον Θεοτόκου
13	Γαλ. στ' 11-18	Ἰωάν. γ' 13-17	πλ. β' / Δ'
14	Α' Κορ. α' 18-24	Ἰωάν. ιθ' 6-11, 13-20, 25-28, 30-35	Ἰψώσις Τιμίου Σταυροῦ
20	Γαλ. β' 16-20	Μάρκ. η' 34-38, θ' 1	βαρύς / Ε'
27	Β' Κορ. στ' 16 - ζ' 1	Λουκ. ε' 1-11	πλ. δ' / ΣΤ

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΑ ΠΟΛΙΟΥΧΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2015

1	Π	Ἀνανίου ἀπ., Ρωμανοῦ Μελωδοῦ, Ἰωάννου Κουκουζέλη
2	Π	Κυπριανοῦ καί Ἰουστίνης, Θεοφίλου μάρτυρος
3	Σ	† Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, Δαμάρεως μάρτυρος
4	Κ	† Β' ΛΟΥΚΑ, Ἱεροθέου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν, Δομνίνης μάρτ.
5	Δ	Χαριτίνης, Εὐδοκίμου, Μεθοδίας ὁσίας τῆς Κιμῶλου
6	Τ	† Θωμᾶ ἀποστόλου, Ἐρωτηίδος μάρτ., Κενδέα ὁσίου
7	Τ	Σεργίου καί Βάκχου μεγαλομ., Πολυχρονίου ἱερομ.
8	Π	† Πελαγίας ὁσίας, Πελαγίας παρθενομάρτυρος, Ταΐσιας
9	Π	Ἰακώβου Ἀλφαίου, Ἀνδρονίκου, Ἀθανασίας
10	Σ	Εὐλαμπίου καί Εὐλαμπίας μ., Θεοφίλου ὁσίου ὁμολογητοῦ
11	Κ	† Δ' ΛΟΥΚΑ (Ζ' Οἰκ. Συνόδου), Φιλίππου ἐκ τῶν 7 διακόνων
12	Δ	† Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου, Πρόβου, Ταράχου, Ἀνδρονίκου μ.
13	Τ	Κάρπου, Παπύλου, Ἀγαθοδώρου, Χρυσῆς νεομάρτ.
14	Τ	Ναζαριου, Γερβασίου μάρτ., Κοσμᾶ τοῦ Μελωδοῦ
15	Π	Λουκιανοῦ ἱερομ., Σαβίνου ὁσίου, Βάρσου ὁμολογητοῦ
16	Π	Λογγίνου ἑκατοντάρχου, Μαλοῦ ὁσ., Λεοντίου μάρτυρος
17	Σ	Ἵωση προφήτου, Ἀνδρέου τοῦ ἐν Κρίσει ὁσιομάρτυρος
18	Κ	† Λουκᾶ ἀποστόλου καί Εὐαγγελιστοῦ, Μαρίνου μάρτ.
19	Δ	Ἰωήλ προφήτου, Οὐάρου, Κλεοπάτρας ὁσίας
20	Τ	† Γερασίου Κεφαλληνίας, Ἀρτεμίου μεγαλ., Ματρώνης
21	Τ	Χριστοδούλου ἐν Πάτμῳ, Σωκράτους μάρτυρος
22	Π	Ἀβερκίου Ἱεραπόλεως, Τῶν ἐν Ἐφέσῳ 7 παιδῶν
23	Π	† Ἰακώβου Ἀδελφοθέου, Ἰγνατίου ΚΠόλεως
24	Σ	Ἀρέθα μεγαλομ., Σεβαστιανῆς μάρτυρος, Πρόκλου
25	Κ	† ΣΤ' ΛΟΥΚΑ, Ταβιθᾶ, Μαρκιανοῦ, Μαρτυρίου μ.
26	Δ	† Δημητρίου μεγαλομάρτυρος τοῦ μυροβλύτου
27	Τ	Νέστορος μεγαλομ., Πρόκλης συζ. Πιλάτου
28	Τ	† ΑΓΙΑΣ ΣΚΕΠΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (ἐπέτειος τοῦ ΟΧΙ)
29	Π	Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας, Ἀβραμίου ὁσίου
30	Π	Κλεόπα ἀπ., Ζηνοβίου καί Ζηνοβίας, Ἀπολλωνίας μάρτ.
31	Σ	Στάχους, Ἀπελλοῦ, Ἀριστοβούλου Ἀποστόλων

**«Μύρων τῶν τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, ἀπολαύ-
ων Πάτερ, καί τῶν θείων χορηγιῶν, πάντας
περισκέπεις, εὐχαῖς σου ταῖς ἀγίαις, Μύρων
Ἀντικυθέρων, Προστάτα ἔνθεε».** † ΚΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2015

Ἄναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ-ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
4	Β' Κορ. θ' 6-11	Λουκ. στ' 31-36	α' / Ζ
11	Τίτ. γ' 8-15	Λουκ. η' 5-15	β' / Η'
18	Κολ. δ' 5-11, 14-18	Λουκ. ι' 16-21	γ' / Θ'
25	Γαλ. β' 16-20	Λουκ. η' 27-39	δ' / Γ
26	Β' Τιμ. β' 1-10	Ἰωάν. ιε' 17 - ιστ' 2	Ἁγίου Δημητρίου
28	Ἐβρ. θ' 1-7	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Ἁγίας Σκέπτης

Ὁ Ἅγιος Μύρων, Πολιοῦχος Ἀντικυθήρων

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2015

1	Κ	† Ε΄ ΛΟΥΚΑ , Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ τῶν Ἀναργύρων
2	Δ	Ἀκινδύνου, Πηγασίου, Ἐλπιδοφόρου, Ἀνεμποδίστου μ.
3	Τ	Ἀκεψιμᾶ, Ἀειθαλᾶ καὶ Ἰωσήφ μαρτύρων, Γεωργίου Ν.
4	Τ	Ἰωαννικίου ὁσ., Ἑρμαίου ἱερομ., Νικάνδρου ἐπίσκ.
5	Π	Γαλακτίωνος καὶ Ἐπιστήμης μαρτ., Ἑρμᾶ καὶ Λίνου ἀπ.
6	Π	Παύλου ἀρχιεπ. ΚΠόλεως ὁμ., Λουκᾶ ὁσίου
7	Σ	Τῶν ἐν Μελιτινῇ 33 μαρτύρων, Λαζάρου ὁσίου
8	Κ	† Ζ΄ ΛΟΥΚΑ , Σύναξις Ταξιαρχῶν Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ
9	Δ	† Νεκταρίου Αἰγίνης, Ὀνησιφόρου μάρτ., Θεοπίστης ὁσ.
10	Τ	Ὀλυμπᾶ, Ροδίωνος, Ἐράστου ἀπ., Ἀρσενίου Καππαδόκου
11	Τ	† Μηνᾶ μεγαλομ., Βικτωρος καὶ Βικεντίου μαρτ.
12	Π	Ἰωάννου Ἐλεήμονος, Νείλου ἀσκητοῦ, Νείλου μυροβλήτου
13	Π	† Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Δαμασκηνοῦ νεομάρτ.
14	Σ	† Φιλίππου ἀποστόλου, Κωνσταντίνου Ὑδραίου
15	Κ	† Η΄ ΛΟΥΚΑ , Γουρία, Σαμωνᾶ, Παΐσιου ὁσ. (ἀρχὴ νηστείας)
16	Δ	† Ματθαίου τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ, Ἰφιγενείας
17	Τ	Γρηγορίου Νεοκαισαρείας, Γενναδίου καὶ Μαξιμου
18	Τ	Πλάτωνος μεγαλ., Ρωμανοῦ μ., Ζακχαίου διακ.
19	Π	Ἀβδίου προφήτου, Βαρλαάμ μάρτ., Ἡλιοδώρου μάρτ.
20	Π	Γρηγορίου Δεκαπολίτου, Πρόκλου ΚΠόλεως
21	Σ	† ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
22	Κ	† Θ΄ ΛΟΥΚΑ , Ἀρχίππου, Φιλήμονος, Ὀνησίμου ἀποστ.
23	Δ	Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου, Σισινίου ὁμολογητοῦ
24	Τ	Κλήμεντος Ρώμης, Πέτρου Ἀλεξανδρείας, Ἑρμογένους
25	Τ	† Αἰκατερίνης μεγαλομάρτυρος, Μερκουρίου
26	Π	† Στυλιανοῦ Παφλαγόνος, Νίκωνος, Γεωργίου Χιοπολίτου
27	Π	Ἰακώβου μεγαλομ. Πέρσου, Θεοδοσίου ἐν Τυρνάβῳ
28	Σ	Στεφάνου Νέου ὁμολ., Εἰρηνάρχου μάρτυρος
29	Κ	† ΙΓ΄ ΛΟΥΚΑ , Παραμόνου καὶ 370 μαρτ., Φιλομένου Νέου μ.
30	Δ	† Ἀνδρέου Ἀποστόλου, Φρουμεντίου ἐπ. Αἰθιοπίας

«Ἀνθίμου θεράποντος τοῦ Χριστοῦ, Κεφαλλήνων νήσου, γόνου ὄντως πανευκλεοῦς, καὶ τῶν Κυθηρίων, Προστάτου καὶ ἐφόρου, εὐχὰς καὶ εὐλογίας, ἀπεκδεχόμεθα».

† ΚΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2015

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Α' Κορ. ιβ' 27 - ιγ' 8	Λουκ. ιστ' 19-31	πλ. α' / ΙΑ'
8	Ἐβρ. β' 2-10	Λουκ. η' 41-56	πλ. β' / Α'
15	Ἐφεσ. β' 14-22	Λουκ. ι' 25-37	βαρύς / Β'
21	Ἐβρ. θ' 1-7	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Εἰσοδίων Θεοτόκου
22	Ἐφεσ. δ' 1-7	Λουκ. ιβ' 16-21	πλ. δ' / Γ'
29	Ἐφεσ. ε' 8-19	Λουκ. ιη' 18-27	α' / Δ'

Ὁ Ἅγιος Ἄνθιμος ὁ νέος ὁ ἐν Κεφαλληνία

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2015

1	Τ	Ναούμ προφήτου, Φιλάρετου, Θεοκλήτου, Ἀνανίου
2	Τ	Ἀββακούμ προφήτου, Μυρόπης μάρτ., Θεοφίλου όσ.
3	Π	Σοφονίου προφήτου, Ἀγγελῆ νεομάρτυρος τοῦ ἐν Χίω
4	Π	† Βαρβάρας μεγαλομ., Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Σεραφεῖμ Φαναρίου
5	Σ	† Σάββα τοῦ ἡγιασμένου, Διογένους μάρτυρος
6	Κ	† Ι΄ ΛΟΥΚΑ, Νικολάου ἀρχιεπ. Μύρων τῆς Λυκίας
7	Δ	Ἀμβροσίου Μεδιολάνων, Γερασίμου όσίου ἐξ Εὐβοίας
8	Τ	Σωσθένους, Ἀπολλῶ, Τυχικοῦ Ἀποστόλου, Παταπίου
9	Τ	† Σύλληψις Ἁγίας Ἄννης μητρός τῆς Θεοτόκου
10	Π	Μηνᾶ Καλλικελάδου, Ἐρμογένους, Εὐγράφου μαρτ.
11	Π	Δανιήλ καί Λουκά Νέου τῶν Στυλιτῶν, Μείρακος μάρτ.
12	Σ	† Σπιριδῶνος θαυματουργοῦ, Ἰωάννου Ζιχνῶν όσ.
13	Κ	† ΙΑ΄ ΛΟΥΚΑ (ΠΡΟΠΑΤΟΡΩΝ) , Εὐστρατίου, Αὐξεντίου, Λουκίας μ.
14	Δ	Θύρσου, Φιλήμονος, Ἀπολλωνίου, Ἀρριανοῦ μ.
15	Τ	† Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος καί Ἀνθίας (μητρός)
16	Τ	Ἀγγαίου προφ., Θεοφانوῦς βασιλ., Μοδέστου
17	Π	† Διονυσίου Ζακύνθου, Δανιήλ προφ., Τριῶν Παίδων
18	Π	Σεβαστιανοῦ & Ζωῆς κ.λπ. μαρτ., Φωκᾶ μάρτ.
19	Σ	Βονιφατίου μάρτ., Ἄρεως μάρτ., Θεσσαλονίκης μάρτ.
20	Κ	† ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ , Ἰγνατίου Θεοφόρου
21	Δ	Ἰουλιανῆς καί σύν αὐτῆς 500 μαρτύρων, Θεμιστοκλέους
22	Τ	† Ἀναστασίας Φαρμακολυτριάς, Θεοδότης μάρτ.
23	Τ	Νήφωνος ἐπ. Κωνστ., Τῶν ἐν Κρήτῃ 10 μαρτύρων
24	Π	Εὐγενίας όσιομάρτυρος, Βασίλας καί Ἀχαϊκοῦ μαρτ.
25	Π	† Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
26	Σ	† Σύναξις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, Εὐθυμίου Σάρδεων όμολ.
27	Κ	† ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΙΝ , Στεφάνου Πρωτ.
28	Δ	Τῶν ἐν Νικομηδεῖα Δισμυρίων μαρτύρων, Δημοσθένους
29	Τ	14.000 ἁγίων νηπίων ὑπό Ἡρώδου ἀναιρεθέντων
30	Τ	Ἀνυσίας όσιου., Φιλεταίου μάρτ., Λέοντος όσίου
31	Π	Μελάνης όσίας τῆς Ρωμαίας, Ζωτικοῦ όρφανοτρόφου

**«Τεκοῦσα ἀφράστως τόν σόν Υἱόν, τόν Παντε-
ευεργέτην καί Σωτήρα καί Λυτρωτήν, τόν κό-
σμον λυτροῦσαι, παθῶν καί καχεξίας, ὡς
πάντων ὑπερέτερα, Μυρτιδιώτισσα».** † ΚΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

Ἄναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
6	Ἐφεσ. ιγ' 17-21	Λουκ. ιγ' 10-17	β' / Ε'
9	Γαλ. δ' 22-27	Λουκ. η' 16-21	Συλλήψεως Ἁγίας Ἄννης
13	Κολ. γ' 4-11	Λουκ. ιδ' 16-24, Ματθ. κβ' 14	γ' / ΣΤ'
20	Ἐβρ. ια' 9-10, 32-40	Ματθ. α' 1-25	δ' / Ζ'
25	Γαλ. δ' 4-7	Ματθ. β' 1-12	Χριστουγέννων
27	Πράξ. στ' 8-ζ 5, 47-60	Ματθ. β' 13-23	πλ. α' / Η'

Παναγία ἡ Μυρτιδιώτισσα (τοῦ Ἱ. Ναοῦ) τοῦ Ν. Φαλήρου

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυθήρων καί Ἀντικυθήρων Σεραφεῖμ (κατά κόσμον Λάμπρος Κ. Στεργιούλης) ἐγεννήθη εἰς τὰ Βραγκιανά Καρδίτσης τὴν 27/12/1950. Μετά τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς ἐφοίτησεν εἰς τὴν Ριζάρειον Ἐκκλ. Σχολὴν (1964-1970) καὶ ἀκολούθως εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Α.Π.Θεσσαλονίκης (1972-1976) καὶ εἰς τὸ Μεταπτυχιακὸν Τμῆμα αὐτῆς, Κλάδος Συστηματικῆς Θεολογίας (1976-1978). Τὸ 1971 ἐχειροτονήθη Διάκονος καὶ τὸ 1981 Πρεσβύτερος, ἀναλαβὼν καθήκοντα τακτικοῦ Ἱεροκήρυκος καὶ Γεν. Ἀρχιερ. Ἐπιτρόπου τῆς Ἱ. Μ. Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης. Μητροπολίτης Κυθήρων ἐξελέγη τὴν 27ην Ἰουνίου 2005. Αὐθημερόν ἐγένετο τὸ Μικρὸν καὶ Μέγα Μῆνυμα. Τὴν 2αν Ἰουλίου 2005 ἐγένετο ἡ εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία αὐτοῦ εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν, προεξάρχοντος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου. Τὴν 28ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἔδωκε τὴν διαβεβαίωσιν ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ τὴν 30ην Ἰουλίου 2005 ἐγένετο ἡ ἐνθρόνισίς του εἰς Κύθηρα.

Α' ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Έδρα: Χώρα - Κυθήρων 80100
Τηλ. Σεβασμ. Μητροπολίτου 27360.31281
Fax: 27360.31281.

Γραφείων 27360.31202 και 27360.38360
FAX: 27360.31202.

Ίστοσελίδα: www.imkythiron.gr

E-mail: imkythiron@imkythiron.gr.

Γενικός Αρχιερατικός Έπίτροπος:

Πρωτ. π. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος.
Τηλ.: 27360.38359.

Έπίτιμος Γεν. Αρχιερατικός Έπίτροπος:

Πρωτοπρ. π. Εὐάγγελος Λουράντος.

Αρχιερατικός Έπίτροπος Α' Αρχιερ. Έπιτροπείας Κυθήρων:

Αρχιμ. π. Φρουμέντιος Δημητρίου.

Αρχιερατικός Έπίτροπος Β' Αρχιερ. Έπιτροπείας Κυθήρων:

Πρωτ. π. Πέτρος Μαριᾶτος.

Συμβούλια:

1) Μητροπολιτικόν: Πρόεδρος· Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφείμ. *Μέλη:* Αρχιμ. π. Φρουμέντιος Δημητρίου, Πρωτ. π. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος, ὁ Δ/ντής τῆς ΔΟΥ κ. Γεώργιος Καλλίγερος, ὁ κ. Κων/νος Βλάχος, Νομ. Σύμβουλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως καί ἡ Ἐκκλ. Σύμβουλος κα Μαρία Γεωργιλᾶ.

2) Ἐπισκοπικόν Δικαστήριον: Πρόεδρος· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφείμ. *Μέλη:* Πρωτοπρ. π. Παναγιώτης Διακόπουλος καί Πρωτοπρ. π. Πέτρος

Μαριᾶτος. Ἀναπληρωματικά Μέλη· Ἀρχιμ. π. Πέτρος Κασσιμάτης καὶ Πρωτ. π. Παναγ. Μεγαλοκονόμος. Γραμματεὺς· Ἀρχιμ. Φρουμέντιος Δημητρίου.

3) **Τοπικόν Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.** Πρόεδρος· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφεῖμ. Μέλη· Ἀρχιμ. π. Πέτρος Κασσιμάτης. Ταμίας· ὁ κ. Ἰάκωβος Παστός.

Διοικητικόν Προσωπικόν: Γραμματεὺς - Γραφεῖον Ἀποστολικῆς Διακονίας - Γάμων καὶ Διαζυγίων - Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε. - ΟΔΕΠ - Λογιστής - Ἐκκαθαριστής ἀποδοχῶν Ἐφημερίων· ὁ κ. Ἰάκωβος Παστός. Γραφεύς· ἡ κ. Ἰωάννα Καραβοκύρη, Θεολόγος. Γραφεύς, Ταμίας - βοηθ. Λογιστοῦ· ὁ κ. Ἰωάννης Χλαμπέας. Πρόεδρος Γεν. Φιλοπτώχου Ταμείου· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφεῖμ. Ταμίας· ὁ κ. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος. Ὁδηγός - Κλητῆρ· ὁ κ. Γεώργιος Φατσέας.

- Ἐνοριακοὶ Ναοὶ 31.
- Παρεκκλήσια - Ἐξωκκλήσια 347.
- Ναοὶ Κοιμητηρίων 30.
- Μοναστηριακοὶ Ναοὶ 5.
- Ἐφημέριοι 16: Α΄ κατηγ. 6, Β΄ 2, Γ΄ 3, Δ΄ 5, Συνταξιούχοι Ἱερεῖς 3.

ἹΕΡΟΙ ΝΑΟΙ

Α΄ ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ ΚΥΘΗΡΩΝ

Ἔδρα: Χώρα Κυθήρων

ΝΑΟΣ ΤΗΛΕΦ. ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ ΚΑΤΗΓ

ΝΗΣΟΣ ΚΥΘΗΡΑ

Χώρα 80100

Ἐσταυρωμένος 6984.805577 Δημητρίου Φρουμ. Α΄
Ἁγ. Ἡλίας - Προφ. Ἡλίας 27360.31015 Κενή

Άλεξανδράδες			
Άγ. Τριάς	27360.31184	Σκλάβος Πετ.	Γ΄
Άρωνιάδικα			
Μεταμόρφωσις	27360.33231	Σταθᾶς Σαμψ.	Β΄
Δρυμών			
Άγ. Μαρίνα	27360.31279	Λουράντος Εὐαγγ.	Δ΄
Κάλαμος			
Άγ. Νικήτας	6970.418764	Σκλάβος Εὐάγγ.	Δ΄
Καλησπεριάνικα			
Άγ. Γεώργιος	27360.33673	Κενή	
Καλοκαιρινές			
Άγ. Σπυρίδων	27360.31184	Κενή	
Καρβουνάδες			
Άγ. Γεώργιος	27360.37093	Ζουναρέλης Νικόλαος Α΄	
Κατούνη			
Άγ. Ειρήνη		Τσοπάνογλου Ίωακ.	Α΄
Κάτω Λειβάδι			
Άνάλ. Σωτήρος	27360.31015	Μεγαλοκονόμος Παν.	Α΄
Κεραμωτό			
Μεταμόρφωσις	27360.37093	Ζουναρέλης Νικόλαος Α΄	
Άνω Λειβάδι			
Κοίμ. Θεοτόκου	27360.31015	Μεγαλοκονόμος Παν.	Α΄
Μυλοπόταμος			
Άγ. Χαράλαμπος	27360.33673	Κασιμάτης Πέτρ.	Α΄
Πιτσινιάνικα			
Έσταυρωμένος	27360.33673	Κενή	
Ποῦρκον			
Άγ. Έλέσα	27360.37093	Ζουναρέλης Νικόλαος Α΄	
Στραπόδι			
Τίμ. Πρόδρομος	27360.31246	Κενή	
Φατσάδικα			
Άγ. Ανάργυροι	27360.31015	Κενή	
Φράτσια			
Κοίμ. Θεοτόκου	27360.31192	Κασιμάτης Πέτρος Α΄	

Φράτσια

Άγ. Χαράλαμπος 27360.31192 Κενή

Β' ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ ΚΥΘΗΡΩΝ

Έδρα: Ποταμός Κυθήρων

ΝΑΟΣ ΤΗΛΕΦ. ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ ΚΑΤΗΓ

ΝΗΣΟΣ ΚΥΘΗΡΑ

Άγ.Πελαγία-Άγ.Πελαγία 27360.34375 Λαγός Κωνσταντίνος Β'

Άλλοιζιάνικα

Άγ. Βασίλειος 27360.33483 Γολεμάτης Ίωάν. Γ'

Αυλέμων

Άγ. Νικόλαος 6977.616194 Άδικημενάκης Γεώρ. Δ'

Βιαράδικα

Είσοδ. Θεοτόκου 6970.418764 Σκλάβος Εύαγγ. Δ'

Καραβᾶς

Άγ. Χαράλαμπος 27360.33548 Διακόπουλος Παν. Δ'

Καστρισιάνικα

Άγ. Άντώνιος 27360.33682 Μαρσέλος Σεραφεΐμ Γ'

Μητάτα

Άγ. Τριάς 6977.616194 Άδικημενάκης Γεώργιος Δ'

Λογοθετιάνικα

Άγ. Μηνᾶς 27360.33548 Διακόπουλος Παν. Δ'

Ποταμός

Ζωοδ. Πηγῆς 27360.33339 Μαριᾶτος Πέτρος Α'

Φριλιγκιάνικα

Είσοδ. Θεοτόκου 27360.33682 Μαρσέλος Σεραφεΐμ Γ'

ΝΗΣΟΣ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ

Άντικύθηρα

Άγ. Μύρων 27360-38140 Λιγοψυχάκης Άντών. Δ'

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΙΕΡΑ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΑ

1) Παναγία Μυρτιδιώτισσα τηλ. 27360.31184.

2) Άγία Μόνη τηλ. 27360.33251.

- 3) Ἁγία Ἑλέσα τηλ. 27360.31083.
4) Παναγία Δέσποινα Καραβᾶ τηλ. 27360.33548.
5) Ἅγιοι Ἀνάργυροι (Ξερουλάκι) τηλ. 27360.31015.

ΙΕΡΑΙ ΜΟΝΑΙ

Ἄνδρῶα: Ὁσίου Θεοδώρου. *Ἠγούμενος* Ἄρχιμ. π. Πέτρος Κασιμάτης. Ἐγγεγρ. Μοναχοί 5, Ἐγκατ. 1. Τηλ. 27360.33.673.

Β' ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

Θεῖον Κήρυγμα: 1) Κήρυκες Θείου Λόγου ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφεῖμ, καθὼς καὶ οἱ: Ἄρχιμ. π. Πέτρος Κασιμάτης, Ἄρχιμ. π. Φρουμέντιος Δημητρίου, Πρωτοπρ. π. Παναγ. Μεγαλοκονόμος καὶ Πρωτοπρ. π. Πέτρος Μαριᾶτος. Δημοσιεύσεις ἄρθρων εἰς τὸν τοπικὸν τύπον, ὁμιλίας καὶ ἐκπομπαὶ εἰς τὰ Ραδιόφωνα Κυθήρων ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ τῶν συνεργατῶν του.

Ἱερά Ἐξομολόγησις: Ὑπεύθυνος Πρωτοπρ. π. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος. Αὔτη θεραπεύεται ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου καὶ ἐπτὰ ἐντεταλμένων Ἐφημερίων - Πνευματικῶν.

Χριστιανικὴ Ἀγωγή Νεολαίας: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφεῖμ πραγματοποιεῖ ἐκκλησιασμοὺς καὶ τακτικὰς ἐπισκέψεις καὶ ὁμιλίας εἰς τὰ Σχολεῖα τῆς νήσου. Συμπαραστάτης Ἐκπαιδευτηρίων: Ὁ Πρωτοπρ. π. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος. Κατηχητικὰ Σχολεῖα 6.

Ὑπηρεσία Συμπαραστάσεως Οἰκογενείας: Οἱ ἐντεταλμένοι πρὸς τοῦτο Ἱερεῖς.

Ἐκκλησιαστική Ὑπηρεσία Ἀσθενῶν: Συμπαραστάσις πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς τοῦ Νοσοκομείου Κυθήρων καὶ τοὺς τροφίμους τοῦ Γηροκομείου Ποταμοῦ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σεραφείμ καὶ τοῦ Αἰδεσιμολ. π. Πέτρου Μαριάτου, Ἰατροῦ.

Κληρικολαϊκαὶ Συνελεύσεις: Ἱερατικά Συνάξεις πραγματοποιοῦνται κατὰ μῆνα καὶ κληρικολαϊκαὶ Συνελεύσεις κατ' ἔτος μέ τήν συμμετοχὴν ἐνοριτῶν καὶ πάντων τῶν διακονούντων εἰς τὰς ἐνορίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Σχολὴ Γονέων εἰς Πνευματικά Κέντρα Κεραμωτοῦ καὶ Ποταμοῦ: Μηνιαῖες συνάξεις.

Ἐκκλησιαστικὸν ἐγκόλπιον Ἡμερολόγιον: Ἐκδίδεται κατ' ἔτος.

Γραπτὸν Θεῖον Κήρυγμα: Συντάσσεται καὶ ἀναγινώσκειται τὰς Κυριακάς εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς.

«Τὸ Μήνυμα τῆς Κυριακῆς»: Ἐβδομαδιαία ραδιοφωνικὴ ἐκπομπή τοῦ Σεβασμιωτάτου, μεταδιδόμενη ἀπὸ τοὺς 2 τοπικοὺς Ρ/Σ FM105,6 καὶ 107,3, τὸν Ρ/Σ τῆς Πειραικῆς Ἐκκλησίας καὶ μέσῳ Internet.

Περιοδικὸν «Παναγία Μυρτιδιώτισσα»: Ἐκδίδεται περιοδικῶς δαπάναις τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Παναγίας Μυρτιδιώτισσας.

Ἐκκλησιαστικαὶ Βιβλιοθήκαι: Πνευματικοῦ Κέντρου Χώρας καὶ Πνευματικοῦ Κέντρου Λειβαδίου.

Πνευματικά Κέντρα - Αἴθουσαι: 1) Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Χώρας 2) Κληροδοτήματος Μιχ. Παναγιώτου - Ποταμοῦ 3) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Λειβαδίου 4) Ἐνορίας Μεταμορφώσεως τοῦ Χριστοῦ Κεραμωτοῦ (Λεοντσίειον) 5) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίας

Μαρίνης Δρυμῶνος 6) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος Ἀλεξανδράδων 7) Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Εἰρήνης Κατουνίου καί 8) ἐνορίας Ἀλλοιζιανίκων.

Κύκλοι Μελέτης Ἀγίας Γραφῆς: 1. Πνευματικόν Κέντρον Χώρας. 2. Πνευματικόν Κέντρον Λειβαδίου. 3. Γραφεῖον Ἱ. Ναοῦ Παναγίας Ἰλαριωτίσης Ποταμοῦ.

Σχολή Βυζαντινῆς Μουσικῆς: Εἰς Πνευματικόν Κέντρον Ἱ.Ν. Ἀγ. Γεωργίου Λειβαδίου. Ὑπεύθυνος: Γεώργιος Κατσούλας, Πρωτοψάλτης - Καθηγητής Ὁδείου.

Παραδοσιακοὶ χοροὶ - θεατρικὴ παιδεία - κέντημα - ὕφαντικὴ τέχνη εἰς Λεοντσίνειον Πνευματικόν Κέντρον Κεραμωτοῦ. Ὑπεύθυνος: Ἐλένη Τζοβάρη-Χατζοπούλου, Καθηγ. Παν/μίου.

Ἐκκλησιαστικὴ Τέχνη: Ἱστορικὰ Μνημεῖα: 1) Ἱ. Ναός Ἀγίου Ἀπ. Πέτρου Ἀραίων 13ου αἰῶνος. 2) Ἱ. Ναός Ἀγίου Δημητρίου Πούρκου 11ου αἰῶνος. 3) Ἱ. Ναός Ἀγίου Ἀνδρέου Λειβαδίου 10ου αἰ. 4) Ἱ. Ναός Ἀγίου Νικήτα Καλάμου 11ου αἰ. 5) Ἱ. Ναός Ἀγίου Νίκωνος Ποταμοῦ 14ου αἰ. 6) Πολλοὶ Ἱ. Ναοὶ τοῦ 16ου αἰῶνος.

Γ' ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

1) Γενικόν Φιλόπτωχον Ταμεῖον: Ἀντιμετωπίζει ἐκτάκτους ἀνάγκας ἀναξιοπαθούτων ἀδελφῶν, παρέχον σημαντικὴν οικονομικὴν βοήθειαν.

2) Κασιμάτειον Γηροκομεῖον Κυθήρων εἰς Ποταμόν.

3) Όμάδα Έθελοντῶν Κοινωνικῆς Φροντίδας Ἱερᾶς Μητροπόλεως: Παρέχει ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν στήριξιν καὶ βοήθειαν εἰς μοναχικούς, πολυτέκνους, πτωχοὺς, ἀσθενεῖς κ.λπ. Ὑπεύθυνοι τῆς ομάδας: Ἱερεῖς π. Παναγ. Μεγαλοκονόμος, π. Παναγ. Διακόπουλος, π. Πέτρος Μαριᾶτος καὶ οἱ κυρίες Σταυριανὴ Χλέντζου, Ἑλένη Κομνηοῦ.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφεῖμ προεδρεύει:

- 1) Τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτος Παναγίας τῆς Μυρτιδιωτίσσης.
- 2) Τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτος τῆς Ἁγ. Μόνης καὶ
- 3) Τοῦ κληροδοτήματος «ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ».

Δ' ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ

ΤΟΠΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ: 1) Παναγίας τῆς Μυρτιδιωτίσσης (24 Σεπτ.), 2) Ὁσίου Θεοδώρου τοῦ ἐν Κυθήροις ἀσκήσαντος (12 Μαΐου), 3) Ἁγίας Ὁσιοπαρθενομάρτυρος Ἑλέσης τῆς ἐν Κυθήροις ἀθλησάσης (1 Αὐγ.), 4) Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Μύρωνος εἰς Ἀντικύθηρα (17 Αὐγ.). 5. Ὁσίου Ἀνθίμου τοῦ νέου τοῦ ἐν Κεφαλληνία (4 Σεπτ.).

Ε' ἹΕΡΑ ΛΕΪΨΑΝΑ

Τιμία Κάρα τοῦ Ὁσίου Θεοδώρου. Ἱερόν Λεῖψανον Ἁγίου Ἱερομ. Ἐλευθερίου. Ἱερά Λεῖψανα Ἁγίας Ὁσιοπαρθενομάρτυρος Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας καὶ Ἁγίας Ἀναστασίας Φαρμακολυτρίας. Ἱερόν Λεῖψανον Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Μύρωνος, Πολιούχου τῶν Ἀντικυθέρων.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Ίερά Μητρόπολις (Χώρα)	27360-31202
Δήμος (Χώρα)	27360-31213
Έθνική Τράπεζα (Χώρα)	27360-31713
Έθνική Τράπεζα (Ποταμός)	27360-33350
Άγροτική Τράπεζα (Χώρα)	27360-31221
Ταχυδρομείο (Χώρα)	27360-31274
Ταχυδρομείο (Ποταμός)	27360-33225
ΔΟΥ (Χώρα)	27360-31205
Ειρηνοδικείο (Χώρα)	27360-31650
Άστυνομικό Τμήμα (Χώρα)	27360-31206
Άστυνομικός Σταθμός (Ποταμός)	27360-33222
Λιμεναρχείο (Άγία Πελαγία)	27360-33280
Λιμεναρχείο (Καψάλι)	27360-31222
Τελωνείο (Καψάλι)	27360-31262
ΔΕΗ (Χώρας)	27360-31207
ΟΤΕ (Ποταμός)	27360-33299
Άρχαιολογικό Μουσείο (Χώρα)	27360-31739
Συλλογή Βυζ/νών Τοιχογραφιών Κάτω Λειβάδι	27360-31731
Άρχ. Ύπηρ. Βυζ. Άρχαιοτήτων Λειβάδι	27360-31195
Ίστορικό Άρχεϊον Κάστρου Χώρας	27360-37046
Ί. Μονή Όσίου Θεοδώρου	27360-33673
Ί. Μονή Παναγίας τής Μυρτιδιωτίσσης	27360-31184
Ί. Μονή Άγίας Μόνης	27360-33251
Ί. Μονή Άγίας Έλέσης	27360-31083
Γυμνάσιο (Χώρα)	27360-31148
Λύκειο (Χώρα)	27360-31314
Δημοτικό Σχολείο (Χώρα)	27360-31229
Νοσοκομείο (Ποταμός)	27360-33325
Γηροκομείο (Ποταμός)	27360-33301,33303-4
Όλυμπιακή Αεροπορία (Ποταμός)	27360-33362
Άεροδρόμιο	27360-33297

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

**ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΥΘΗΡΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ**

Χώρα - Κυθήρων 80100

ΤΗΛ.: 27360-31281 και 31202

Fax: 27360-31202

Ίστοσελίδα: www.imkythiron.gr

E-mail: imkythiron@imkythiron.gr

Έπιμέλεια έκδοσεως: ΔΟΜΗ Ο.Ε.

Έξώφυλλο:

Ό βυζαντινός Ναός Άγ. Άνδρέα Λειβαδίου

Όπισθόφυλλο:

Ό Ναός Παναγίας Κοντελετούς (ύστεροβυζ. περιόδου)

